

**Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej
Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane
zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia
Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)
nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku**

Warszawa, marzec 2018

Spis treści:

	strona
Wstęp	3
1.1 Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435)	4
1.2 Zasady zarządzania (CRR art. 435.2)	11
2. Zakres stosowania wymogów Rozporządzenia (CRR art. 436)	13
3. Fundusze własne (CRR art. 437)	18
4. Wymogi kapitałowe (CRR art. 438)	24
5. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta (CRR art. 439)	33
6. Bufory kapitałowe (CRR art. 440)	36
7. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego (CRR art. 441)	39
8. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442)	39
9. Aktywa wolne od obciążeń (CRR art. 443)	47
10. Korzystanie z ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych (CRR art. 444)	47
11. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)	50
12. Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)	50
13. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)	54
14. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (CRR art. 448)	56
15. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne (CRR art. 449)	57
16. Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450)	57
17. Dźwignia finansowa (CRR art. 451)	66
18. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego (CRR art. 452)	68
19. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego (CRR art. 453)	68
20. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego (CRR art. 454)	73
21. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego (CRR art. 455)	73

WSTĘP

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.¹ według stanu na 31 grudnia 2017 roku (zwane dalej „Informacjami”) ujawniane są zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR” lub „CRR”).

Informacje przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji. Informacje ogłaszane są co najmniej raz do roku.

Zamieszczone w Informacjach dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności z „Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” oraz „Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 roku”. Natomiast dane w zakresie adekwatności kapitałowej są zgodne ze sprawozdaniem COREP dla Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Komórka ds. zgodności dokonała oceny Informacji poprzez przeprowadzenie weryfikacji zgodności ich zakresu z zakresem ujawnianych informacji określonym w Zasadach (Polityce informacyjnej) ujawniania informacji przez Bank Ochrony Środowiska S.A. w zakresie określonym przez część ósmą Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

Posiedzenie Zarządu Banku, na którym zatwierdzono „Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” oraz „Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 roku”, a także niniejsze Informacje, odbyło się w dniu 6 marca 2018 roku. Niniejsze informacje zostały również przyjęte na posiedzeniu Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. w dniu 14 marca 2018 roku.

Informacje oraz zasady polityki informacyjnej stosowane przez Bank, a odnoszące się, m.in. do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu, dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz w wersji papierowej - w zbiorze informacji dla klientów, dostępnym w każdej placówce Banku, a tym samym są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku.

¹ Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A. (dalej: „Grupa Kapitałowa BOŚ S.A.”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) obejmuje Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz jednostki zależne. Informacje o spółkach zależnych znajdują się w Części 2. Zakres stosowania wymogów Rozporządzenia (CRR art. 436).

1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)

Art. 435.1 a

Strategia i procesy zarządzania rodzajami ryzyka

Celem funkcjonującej w Banku Ochrony Środowiska S.A. (dalej „Bank” lub „BOŚ S.A.”) strategii zarządzania ryzykiem jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku poprzez:

- określenie celów i zakresu zarządzania ryzykiem,
- organizację systemu zarządzania ryzykiem ze szczegółowym podziałem kompetencji pomiędzy organami Banku biorącymi udział w procesie zarządzania ryzykiem,
- stosowanie systemu limitów wewnętrznych, na który składają się limity wewnętrzne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz limity wewnętrzne w zakresie adekwatności kapitałowej,
- objęcie wewnętrznym systemem sprawozdawczości zarządczej obszarów działalności Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem i rachunkiem adekwatności kapitałowej,
- funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w systemie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. skoncentrowane było bezpośrednio w Banku, którego aktywa według stanu na koniec 2017 roku, stanowiły 98,6% aktywów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. Jednocześnie Bank jako podmiot dominujący sprawował nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie, który obejmował badanie ryzyk związanych zarówno z działalnością Banku, jak i poszczególnych jednostek zależnych, wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. W celu wypracowania jednolitego systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej, Bank przede wszystkim:

- dążył do wprowadzenia w spółkach zależnych mechanizmów umożliwiających zarządzanie ryzykiem, wzorowanych na rozwiązaniach stosowanych w Banku,
- egzekwował od spółek zależnych przekazywanie danych w zakresie zarządzania ryzykiem służących określeniu poziomu skonsolidowanego wymogu regulacyjnego oraz zapotrzebowania na kapitał wewnętrzny Grupy,
- współpracował ze spółkami zależnymi w zakresie definiowania oraz wprowadzania nowych rozwiązań w systemie zarządzania ryzykiem,
- opiniował przepisy wewnętrzne regulujące proces zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych.

Bank sprawował nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością spółek zależnych poprzez działania podejmowane w wyniku uczestnictwa w organach tych podmiotów.

Celem zarządzania ryzykiem w Banku była identyfikacja i pomiar istotnych ryzyk występujących w jego działalności, ich monitorowanie oraz kontrolowanie rozmiaru i koncentracji tych ryzyk. Kluczowe było również zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia zewnętrznego. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane było na podstawie zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku i wprowadzonych przez Zarząd Banku: Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020, Zasad (Strategii) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Ochrony Środowiska S.A., Polityk dotyczących zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz Planu finansowego na rok 2017, ze szczególną uwagą nakierowaną na działania zapewniające spełnienie zewnętrznych wymogów regulacyjnych dotyczących ostrożnego zarządzania ryzykiem.

Przepisy wewnętrzne Banku, stanowiące podstawę procesu zarządzania ryzykiem oraz narzędzia informatyczne wspierające ten proces podlegały systematycznym przeglądom

oraz stałemu rozwojowi w celu ich dostosowania do profilu ryzyka Banku i apetytu na ryzyko, a także do zmian otoczenia gospodarczego, w którym Bank działał.

W roku 2017 Bank realizował założenia Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020, przyjętej w kwietniu 2016 r. Bank realizował także założenia Programu Postępowania Naprawczego BOŚ S.A (PPN).

Art. 435.1 b

Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem zapewniał rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka oraz jego kontroli. Rozdzielenie to zostało określone w wewnętrznych przepisach Banku regulujących strukturę organizacyjną oraz zakres działania poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku w roku 2017 odpowiadały:

Rada Nadzorcza Banku – w zakresie uchwalania ogólnych zasad dotyczących działalności Banku na rynkach finansowych oraz profilu ryzyka w działalności Banku. W szczególności odnosi się to do określenia tolerancji w zakresie adekwatności kapitałowej oraz apetytu na istotne rodzaje ryzyka, w tym wartości wewnętrznych limitów koncentracji o kluczowym znaczeniu dla Banku. Rada Nadzorcza zatwierdza Zasady (Strategię) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Ochrony Środowiska S.A., roczne plany finansowe oraz polityki zarządzania kapitałem i poszczególnymi rodzajami ryzyk.

Rada Nadzorcza powołuje ze swoich członków **Komitet Audytu Wewnętrznego, Komitet ds. Ekologii, Komitet ds. Ryzyka oraz Komitet ds. Wynagrodzeń.**

Do zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należy, w szczególności: monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej (w roku 2017 odbyło się 14 posiedzeń Komitetu).

Do zadań Komitetu ds. Ekologii należy wspomaganie Banku w: realizacji Strategii działania Banku w obszarze ekologii, utrwalaniu pozycji Banku na rynku finansowania projektów proekologicznych oraz utrzymaniu pozycji lidera na rynku usług bankowych w zakresie finansowania działań służących ochronie środowiska, a także umacnianiu posiadanych i budowie nowych przewag konkurencyjnych w tym obszarze (w roku 2017 odbyło się 5 posiedzeń Komitetu).

Do głównych zadań Komitetu ds. Ryzyka należy wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka. Realizując te zadania Komitet w szczególności: opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, opiniuje Zasady (Strategię) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Ochrony Środowiska S.A., wspiera Radę Nadzorczą we wdrażaniu tej strategii, a także weryfikuje czy ceny aktywów i pasywów oferowane klientom w pełni odzwierciedlają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka (w roku 2017 odbyło się 9 posiedzeń Komitetu).

Komitet ds. Wynagrodzeń, w szczególności, opiniuje politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, a także opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem (w roku 2017 odbyło się 8 posiedzeń Komitetu).

Zarząd Banku – w zakresie odpowiedzialności za prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykiem, w szczególności, poprzez przyjęcie i wdrożenie niezbędnych struktur, procedur i narzędzi, w tym wewnętrznych limitów ograniczających poziom ryzyka

występującego w poszczególnych obszarach działania Banku. Zarząd Banku sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem i zapewnia niezależność zarządzania ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (drugi poziom) od zarządzania ryzykiem na poziomie działalności operacyjnej (pierwszy poziom).

Zarząd Banku podejmuje decyzje w sprawie zawierania transakcji kredytowych w przypadkach przekraczających kompetencje Komitetu Kredytowego Centrali. Jest adresatem cyklicznych raportów dotyczących zarządzania ryzykiem i jednocześnie organem zatwierdzającym informacje i raporty z obszaru zarządzania ryzykiem, przedkładane Radzie Nadzorczej – w szczególności kwartalną, syntetyczną informację o poziomie i profilu ryzyka Banku oraz zmianach w sposobie zarządzania nim.

Zarząd Banku nadzoruje wielkość i profil ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych, zapewniając, z uwzględnieniem specyfiki działalności prowadzonej przez te podmioty, zgodność stosowanych przez nie metod identyfikacji, pomiaru i ograniczania ryzyka z metodami obowiązującymi w Banku.

Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Obszar Ryzyka² – w zakresie nadzoru pełnionego nad Obszarem Ryzyka, odpowiada: za realizację opisanych w przepisach wewnętrznych Banku, kluczowych zasad polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk w działalności bankowej, w tym w szczególności w obszarze ryzyka kredytowego, za realizację polityki zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie, zgodnie ze Statutem Banku oraz właściwymi regulaminami organizacyjnymi.

Dyrektor Zarządzający kierujący Pionem Oceny i Zarządzania Ryzykiem – w zakresie odpowiedzialności za prawidłowe i efektywne funkcjonowanie kierowanego pionu funkcjonalnego, sprawuje nadzór nad realizacją wyznaczonych celów i zadań przez komórki organizacyjne Centrali usytuowane w kierowanym pionie, w zakresie stabilnego i ostrożnego zarządzania Bankiem uszczegółowionych w odrębnych przepisach wewnętrznych Banku.

Komitet Kredytowy Centrali – w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie opinii w sprawie zawierania transakcji kredytowych.

Ze składu Komitetu Kredytowego Centrali wyłoniony został Komitet Kredytowy Centrali - System Wczesnego Ostrzegania (KKC-SWO). Do zadań KKC-SWO należą, w szczególności, działania w ramach procesu monitorowania: (1) ryzyka kredytowego wybranych pojedynczych klientów lub transakcji w celu minimalizowania ryzyka powstania wierzytelności opóźnionych w spłacie oraz (2) pomiaru utraty wartości pojedynczych transakcji podejmowanych w celu minimalizowania ryzyka wzrostu poziomu odpisów aktualizujących i rezerw.

W roku 2017 odbyło się 126 posiedzeń Komitetu.

Komitet Ryzyka Operacyjnego – w zakresie kształtowania efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., przy zachowaniu ograniczeń wynikających z ustalonego, dopuszczalnego poziomu ekspozycji na ryzyko operacyjne. Komitet podejmuje decyzje m.in. w sprawach zatwierdzenia informacji i analiz z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym, kart kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego, listy scenariuszy testów warunków skrajnych, a także wydaje opinie m.in. w kwestii profilu ryzyka operacyjnego, tolerancji i apetytu na to ryzyko.

² Na dzień 31 grudnia 2017 r. nadzór nad Obszarem Ryzyka pełnił Zarząd Banku. Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu odpowiedzialny za Obszar Ryzyka został powołany w dniu 21 lutego 2018 r.

Komitet omawia materiały m.in. w sprawach przekroczonych limitów, aktualnych wymagań wynikających ze zmian przepisów prawa oraz opracowań instytucji nadzorczych, jak również ryzyka operacyjnego zidentyfikowanego w ramach prac audytu wewnętrznego.

W roku 2017 odbyło się 14 posiedzeń Komitetu.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ZAP) – w zakresie monitorowania profilu inwestycyjnego oraz profilu ryzyka Banku, a także oceny adekwatności strategii zarządzania Bankiem względem zmieniających się warunków rynkowych. Komitet ZAP, na poziomie operacyjnym, ustala wielkości limitów, zgodnie z upoważnieniem delegowanym przez Zarząd Banku. W swych działaniach, w obszarze ryzyka, Komitet ZAP wspierany jest przez wszystkie departamenty w Banku, w tym w szczególności przez: Departament Ryzyka Finansowego i Operacyjnego, Departament Polityki Kredytowej i Wyceny Aktywów, Departament Skarbu oraz Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami, w zakresie ryzyka operacyjnego – przez Komitet Ryzyka Operacyjnego, natomiast w zakresie prognoz czynników rynkowych – przez Zespół ds. Analiz Makroekonomicznych w Departamencie Zarządzania Aktywami i Pasywami. W zakresie bieżącego monitorowania ryzyka płynności i ryzyka rynkowego Komitet ZAP w swoim działaniu jest wspierany przez Komitet ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

W roku 2017 odbyło się 35 posiedzeń Komitetu.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego – w zakresie wspierania Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku w bieżącym monitorowaniu ryzyka płynności oraz ryzyka rynkowego, mającym na celu zapewnienie kształtowania optymalnej relacji ryzyka do wyników finansowych oraz struktury aktywów i pasywów w kontekście spodziewanych przyszłych zmian parametrów rynkowych oraz ograniczeń płynności i ich potencjalnych skutków. Do podstawowych zadań Komitetu należy: monitorowanie i analizowanie pozycji płynności oraz kosztu płynności, a także monitorowanie i analiza ryzyka rynkowego w księdze handlowej.

W roku 2017 odbyło się 37 posiedzeń Komitetu.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym – w zakresie udziału w kształtowaniu zasad zarządzania i sprawowaniu nadzoru nad ryzykiem kredytowym w obszarach polityki kredytowej, wyceny aktywów, budowy i walidacji modeli do oceny ryzyka kredytowego.

Komitet, w szczególności, akceptuje wyniki okresowych przeglądów polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, polityki zarządzania ryzykiem koncentracji oraz polityki zarządzania ryzykiem modeli i rekomenduje Zarządowi Banku zmiany do polityk. Komitet zatwierdza wysokość wyniku z tytułu odpisów na utratę wartości, akceptuje wyniki walidacji modeli oceny ryzyka kredytowego oraz opiniuje i rekomenduje zmiany, wprowadzanie nowych lub zaprzestanie wykorzystywania istniejących modeli w tym obszarze.

W roku 2017 odbyło się 15 posiedzeń Komitetu.

Biuro Walidacji Modeli – w zakresie koordynacji działań w obszarze zarządzania ryzykiem modeli. Jest to realizowane poprzez ustalanie standardów dotyczących oceny, pomiaru i dokumentowania ryzyka modeli, weryfikację ocen poziomu ryzyka poszczególnych modeli, ocenę ryzyka modeli w ujęciu zagregowanym oraz sporządzanie raportów związanych z zarządzaniem ryzykiem modeli. Biuro jest również odpowiedzialne za przeprowadzanie niezależnej walidacji modeli istotnych.

Biuro Wyceny i Monitorowania Ekspozycji Kredytowych – w zakresie weryfikacji oceny ryzyka kredytowego na etapie monitorowania transakcji, współpracuje z właściwymi komórkami i jednostkami organizacyjnymi Banku w zakresie identyfikacji i wypracowywania działań w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania, a także przygotowuje informację zarządczą nt. największych zaangażowań kredytowych Banku. Biuro jest również odpowiedzialne za ustalanie wielkości odpisów aktualizacyjnych transakcji wycenianych indywidualnie.

Biuro Zgodności – w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, projektuje przepisy wewnętrzne z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności, dokonuje identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności. Ponadto odpowiada za gromadzenie danych o zdarzeniach ryzyka braku zgodności oraz za projektowanie i wprowadzanie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności. Sporządza i przedstawia Komitetowi Ryzyka Operacyjnego, Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej informacje i raporty z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Departament Audytu Wewnętrznego – w zakresie kontroli, w ramach audytów wewnętrznych, przestrzegania mechanizmów kontrolnych na trzecim poziomie systemu zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.

Departament Decyzji Kredytowych – w zakresie niezależnej od biznesowych jednostek organizacyjnych Banku i komórek organizacyjnych Centrali weryfikacji ryzyka kredytowego na etapie zawierania transakcji, które spełniają warunki aktywacji Departamentu. Departament uczestniczy w podejmowaniu decyzji w sprawie zawarcia transakcji kredytowych spełniających kryteria określone w odrębnych przepisach wewnętrznych.

Departament Kontrolingu i Informacji Zarządczej – w zakresie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka biznesowego i strategicznego, a także kształtowania systemu informacji zarządczej w Banku i realizacji wynikających z niego obowiązków. Departament opracowuje przepisy wewnętrzne Banku w zakresie nadzoru korporacyjnego nad podmiotami, w których Bank jest zaangażowany kapitałowo. Departament organizuje system planowania i monitorowania finansowego i inwestycyjnego oraz opracowuje i monitoruje realizację planów finansowych i inwestycyjnych Banku.

Departament Polityki Kredytowej i Wyceny Aktywów – w zakresie odpowiedzialności za opracowanie polityki w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, określanie parametrów dostępności kredytowania (punkty odcięcia, akceptowalne ratingi) oraz proces i metody oceny zdolności kredytowej, w tym modele scoringowe i ratingowe. Departament odpowiada za zasady i parametry wyceny ekspozycji kredytowych, a także analizy portfelowego ryzyka kredytowego oraz raportowanie zarządcze w tym zakresie. Departament rozwija metody analizy wrażliwości portfela kredytowego i stress-testy. Koordynuje także działania w zakresie zarządzania kapitałem i procesem ICAAP, kalkulację współczynników kapitałowych Banku oraz rozwija metody pomiaru kapitału wewnętrznego. Buduje i wdraża rozwiązania w zakresie systemu limitów wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji oraz kapitału regulacyjnego i wewnętrznego. Ponadto Departament odpowiada za kształtowanie polityki, zasad i procedur oceny ryzyka kredytowego instytucji finansowych oraz krajów, a także przygotowanie propozycji limitów zaangażowania wobec banków i krajów z tytułu transakcji wiążących się z ryzykiem Banku.

Ponadto, Departament zapewnia bezpośrednie wsparcie dla działań podejmowanych przez Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Komitet ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej Banku.

W strukturze Departamentu funkcjonują zespoły odpowiedzialne za: projektowanie strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, polityki zarządzania kapitałem i procesem ICAAP oraz polityki zarządzania ryzykiem koncentracji; projektowanie zasad i metod oceny ryzyka kredytowego pojedynczych ekspozycji kredytowych, w tym za sposoby jego ograniczania, a wśród nich - budowę i rozwój modeli oceny ryzyka kredytowego; projektowanie metod pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz określanie zasad ustalania wysokości odpisów z tytułu utraty wartości portfela kredytowego; kształtowanie zasad koncentracji zaangażowań, raportowanie z zakresu jakości portfela kredytowego; rozwój i administrację aplikacji wspierających ocenę ryzyka kredytowego.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji (powstały z połączenia Departamentu Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Detalicznego oraz Departamentu Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego, które nastąpiło w listopadzie 2017 r.) – w zakresie

kształtowania zasad zarządzania wierzytelnościami trudnymi oraz opóźnionymi w spłacie oraz odpowiedzialności, na zasadach i w zakresie określonym w odpowiednich przepisach wewnętrznych, za zarządzanie wierzytelnościami opóźnionymi w spłacie i wierzytelnościami trudnymi poprzez: podejmowanie operacyjnych działań wobec transakcji przejętych do zarządzania, optymalizowanie, planowanie i monitorowanie realizacji kosztów prowadzonej działalności w zakresie odzyskiwania należności oraz współpracę z zewnętrznymi podmiotami realizującymi działania upominawcze i windykacyjne.

Departament Ryzyka Finansowego i Operacyjnego – w zakresie identyfikacji, pomiaru, szacowania, bieżącego monitorowania i raportowania poziomu ryzyka finansowego (ryzyka płynności oraz ryzyka rynkowego – księgi bankowej i księgi handlowej) oraz w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W ramach zadań w zakresie ryzyka finansowego, Departament weryfikuje czy bieżące działania w obszarze ryzyk finansowych, podejmowane przez Bank, pozostają w zgodzie z Zasadami (Strategią) ostrożnego i stabilnego zarządzania BOŚ S.A. Departament jest odpowiedzialny za ciągłe monitorowanie adekwatności miar ryzyka finansowego i obowiązującego w Banku systemu limitów w zakresie ryzyka finansowego, a, w szczególności, kontroluje przestrzeganie nadzorczych miar płynności. Departament wprowadza i rozwija metody oraz modele badania ryzyka finansowego oraz pomiaru kapitału dla ryzyk uznanych jako istotne w obszarze ryzyka finansowego, dokonuje okresowego przeglądu regulacji wewnętrznych w zakresie swojej odpowiedzialności merytorycznej. W celu zwiększenia skuteczności prowadzonego procesu monitorowania ryzyka finansowego, systematycznie monitoruje działalność Departamentu Skarbu.

W ramach zadań w zakresie ryzyka operacyjnego, Departament m.in.: odpowiada za organizację systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz nadzoruje jego funkcjonowanie poprzez projektowanie Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, określanie i zapewnianie funkcjonowania procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym, sprawowanie funkcji kontrolnych w obszarze ryzyka operacyjnego poprzez przeprowadzanie pomiaru lub szacowania ryzyka operacyjnego oraz koordynację działań związanych z identyfikacją zdarzeń ryzyka operacyjnego. Oblicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego oraz wyznacza kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka operacyjnego. Sporządza i przedstawia Radzie Nadzorczej, Zarządowi Banku oraz odpowiednim Komitetom informacje, raporty i analizy z zakresu zarządzania ryzykiem finansowym i operacyjnym; monitoruje poziom ryzyka finansowego i operacyjnego w spółkach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. Ponadto, zapewnia bezpośrednie wsparcie dla działań podejmowanych przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Ryzyka Operacyjnego Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

W strukturze Departamentu funkcjonuje zespół odpowiedzialny za monitorowanie ryzyka rynkowego w księdze bankowej i handlowej oraz obsługę baz danych, zespół odpowiedzialny za organizację systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz samodzielne stanowiska ds. ryzyka płynności oraz polityki ryzyka finansowego.

Departament Skarbu – w zakresie w zakresie monitorowania i zarządzania płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową. Departament w ramach przyznanych limitów realizuje transakcje zapewniające płynność, zarządza ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej oraz płynności.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami – (począwszy od listopada 2017 r., wcześniej jako Biuro Zarządzania Aktywami i Pasywami) w zakresie zarządzania aktywami i pasywami, zarządzania płynnością średnio i długoterminową, stopą procentową oraz niedopasowaniem walutowym; w ramach działalności operacyjnej pozyskuje długoterminowe źródła finansowania działalności Banku od innych podmiotów finansowych i udziela pożyczek innym bankom, a także współpracuje z agencjami ratingowymi, bankami i międzynarodowymi instytucjami finansowymi.

Pozostałe komórki organizacyjne Centrali Banku – w zakresie identyfikowania, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z zadaniami komórki określonymi w Regulaminie organizacyjnym Banku.

Wszyscy pracownicy Banku – w zakresie dbałości o utrzymanie akceptowanego przez Bank poziomu ryzyka w procesie realizacji bieżących czynności, zgodnie z zakresem odpowiedzialności właściwym dla danego stanowiska.

Art. 435.1 c-d

*Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka;
Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko*

Zakres i charakter systemów raportowania oraz pomiaru ryzyka, strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka oraz strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających oraz czynników łagodzących ryzyko zostały zawarte w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 roku”, w części dotyczącej zarządzania ryzykiem oraz w niniejszych Informacjach.

Art. 435.1 e

Zatwierdzone przez organ zarządzający oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik Nr 1** do niniejszych Informacji.

Art. 435.1 f

Zatwierdzone przez organ zarządzający zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności.

Ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający został opisany w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 roku”, w części dotyczącej zarządzania ryzykiem oraz w niniejszych Informacjach.

1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2)

Art. 435.2 a

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

Członkowie organu zarządzającego nie zajmują stanowisk dyrektorskich. W związku z pełnieniem funkcji Członka Zarządu sprawują oni nadzór nad głównymi obszarami działalności banku.

Art. 435.2 b

Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Bank opracował projekt Polityki oceny adekwatności członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje w rozumieniu wytycznych EBA (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego) i wprowadzi ją w życie z uwzględnieniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz postanowień Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Bank w procesie rekrutacji członków organu zarządzającego przestrzega obowiązujących przepisów i praktyk.

Art. 435.2 c

Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej strategii oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

BOŚ S.A. uwzględnia w polityce kadrowej podstawowe elementy polityki różnorodności, wychodząc z założenia, że wartości wynikające z różnic stanowią dodatkowy atut organizacji.

BOŚ kieruje się zasadą niedopuszczalności jakiegokolwiek dyskryminacji w zatrudnieniu, bezpośredniej lub pośredniej, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na formę zatrudnienia, postrzegając zróżnicowanie pracowników jako wartość, która tworzy kapitał i stanowi potencjalne źródło budowania przewagi konkurencyjnej Banku. BOŚ dąży do zapewnienia pracownikom przyjaznego środowiska pracy i przeciwdziałania wszelkim przejawom dyskryminacji i mobbingu.

BOŚ S.A. informował o nieprzyjęciu zasady ładu korporacyjnego, wprowadzonej Uchwałą Nr 26/1413/2015 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., dotyczącej stosowania przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów, gdyż zasady różnorodności w odniesieniu do pracowników (w tym kluczowych menedżerów) są zawarte w Kodeksie Etyki, Regulaminie pracy, Regulaminie doboru i zatrudniania oraz Polityce antymobbingowej, jednak w odniesieniu do organu zarządzającego, Bank nie posiada takiej regulacji.

Bank w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, zapewnia różnorodność pod względem płci, wykształcenia i osiągnięć zawodowych, a także geograficznym, celem zagwarantowania szerokiego spektrum poglądów i doświadczeń.

Członkowie organu zarządzającego reprezentują różne dziedziny wykształcenia oraz doświadczenie zawodowe korespondujące z obecnie wykonywaną funkcją.

Art. 435.2 d

Utworzenie (bądź nie) oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu

W styczniu 2016 r. w Banku został powołany Komitet ds. ryzyka. Komitet tworzą wybrani Członkowie Rady Nadzorczej. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym powołane w Banku komitety ds. poszczególnych rodzajów ryzyka wraz z liczbą ich posiedzeń w roku 2017 zostały opisane w części 1.1 Cele i strategii w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435.1 b).

Art. 435.2 e

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

W Banku i w Grupie Kapitałowej funkcjonuje system bieżącego oraz okresowego informowania i raportowania o istotnych ryzykach:

- system bieżącego informowania ukierunkowany jest na powiadamianie kierownictwa odpowiednich szczebli zarządzania o zaistniałych istotnych zdarzeniach ryzyka oraz o ograniczaniu zagrożeń, wynikających z tych zdarzeń,
- system okresowego raportowania obejmuje prezentację najistotniejszych zdarzeń ryzyka, w ramach informacji zarządczej.

Informacja zarządcza w zakresie istotnych ryzyk umożliwia Komitetom Banku, Zarządowi Banku oraz Komitetom Rady Nadzorczej i Radzie Nadzorczej Banku ocenę poziomu podejmowanego w Banku i w Grupie Kapitałowej ryzyka i, w szczególności, zawiera:

- ocenę wielkości narażenia Banku na straty, wynikające z istotności i ekspozycji na poszczególne ryzyka oraz zgodności skutków działalności Banku z apetytem oraz tolerancją Banku na poszczególne ryzyka (tj. akceptowanym ich poziomem),
- informację na temat przestrzegania norm nadzorczych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka,
- opracowane plany działania w sytuacjach awaryjnych,
- wyniki testów warunków skrajnych (w tym analiz wrażliwości, testów odwróconych oraz analiz scenariuszowych),
- informację na temat jakości portfela kredytowego (kredyty zagrożone oraz z utratą wartości),
- informację na temat poziomu ryzyka poszczególnych grup klientów oraz produktów o znaczącym udziale w portfelu kredytowym,
- pogłębioną analizę płynności długoterminowej,
- wyniki przeprowadzonych przeglądów systemu zarządzania ryzykiem,
- wyniki oraz ocenę efektywności stosowanych metod i modeli pomiaru ryzyka,
- informację na temat zmian regulacji wewnętrznych i regulacji nadzorczych (w tym rekomendacji) oraz sposobu ich realizacji,
- wnioski i rekomendacje.

Poza standardowymi raportami na temat istotnych ryzyk opracowywane są dodatkowe raporty i analizy wynikające z regulacji wewnętrznych i zewnętrznych lub też z bieżących

potrzeb Banku (ze względu na poziom ryzyka, rozwój produktów lub też zmiany warunków makroekonomicznych i trendów rynkowych).

Listy odbiorców, częstotliwość oraz terminy sporządzenia informacji zarządczej w zakresie ryzyka finansowego, kredytowego, adekwatności kapitałowej oraz ryzyka operacyjnego zostały określone w wewnętrznych regulacjach, w tym w szczególności w Zasadach funkcjonowania systemu informacji zarządczej oraz sporządzania i przekazywania informacji zarządczej w BOŚ S.A.

2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436)

Art. 436 a

Nazwa instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia

Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank Ochrony Środowiska S.A. jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Bank Ochrony Środowiska S.A. jest bankiem utworzonym na czas nieokreślony w formie spółki akcyjnej, działającej na podstawie Statutu, ustawy Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych i innych przepisów prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

Art. 436 b

Zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku tworzył Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Capital sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o. oraz jednostką pośrednio zależną MS Wind sp. z o.o. (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.).

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.
2. BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku.
3. BOŚ Capital sp. z o.o. prowadzi działalność finansową oraz w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.
4. BOŚ Ekosystem sp. z o.o. prowadzi działalność finansową, w szczególności w zakresie leasingu.
5. MS Wind sp. z o.o. prowadzi farmę wiatrową.

Zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych i rachunkowości na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych oraz rachunkowości na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Zakres konsolidacji do celów regulacji ostrożnościowych*				Zakres konsolidacji do celów rachunkowości
	w pełni skonsolidowane	skonsolidowane metodą proporcjonalną	pomniejszając fundusze własne	nie są skonsolidowane ani nie pomniejszają funduszy własnych	w pełni skonsolidowane
DOM MAKLERSKI BOŚ S.A.	tak	nie	nie	nie	tak
BOŚ EKO PROFIT S.A.	nie	nie	nie	tak	tak
BOŚ CAPITAL sp. z o.o.	tak	nie	tak	nie	tak
BOŚ EKOSYSTEM sp. z o.o.	tak	nie	nie	nie	tak
MS WIND sp. z o.o.	nie	nie	nie	tak	tak

Źródło: Bank

* Konsolidacja ostrożnościowa prowadzona jest zgodnie z art. 18 i 19 Rozporządzenia CRR.

Art. 436 b (i)

Jednostki Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., które były objęte konsolidacją pełną, do celów rachunkowości

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.

Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna: Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
 Siedziba i adres: Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80,
 00-517 Warszawa
 Kapitał zakładowy: 25 194 000 PLN
 Podstawowy przedmiot działalności: działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.

Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna: BOŚ Eko Profit S.A.
 Siedziba i adres: Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
 Kapitał zakładowy: 10 500 000 PLN
 Podstawowy przedmiot działalności: inwestycje kapitałowe, działalność finansowa i doradcza

BOŚ Capital sp. z o.o.

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Capital sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Capital sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	422 800 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	prowadzi działalność finansową oraz w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

BOŚ Ekosystem sp. z o.o.

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Ekosystem sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Ekosystem sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	1 205 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	prowadzi działalność finansową, w szczególności w zakresie leasingu

MS Wind sp. z o. o.

Bank posiada za pośrednictwem BOŚ Eko Profit S.A. udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego MS Wind sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej Spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	MS Wind sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	11 411 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	prorowadzenie farmy wiatrowej

Poniżej zostało zaprezentowane zbiorcze zestawienie informacji nt. podmiotów w pełni skonsolidowanych do celów rachunkowości:

Tabela 2. Podmioty Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w pełni skonsolidowane na dzień 31 grudnia 2017 roku

Lp.	Spółki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności	Udział % w kapitale Spółki	Udział % w głosach	Metoda konsolidacji	KRS
Podmioty zależne bezpośrednio							
1.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Warszawa	Usługi maklerskie	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000048901
2.	BOŚ Eko Profit S.A.	Warszawa	Inwestycje kapitałowe, działalność finansowa i doradcza	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000336182
3.	BOŚ Capital sp. z o.o.	Warszawa	Działalność finansowa oraz w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000594166
4.	BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	Warszawa	Działalność finansowa	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000480660

Źródło:

1. Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
2. Bank

Tabela 3. Jednostki pośrednio zależne (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) na dzień 31 grudnia 2017 roku

Lp.	Spółki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności	Udział % w kapitale Spółki	Udział % w głosach	Metoda konsolidacji	KRS
1.	MS Wind sp. z o.o.	Warszawa	Prowadzenie farmy wiatrowej	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000397831

Źródło:

1. Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
2. Bank

Art. 436 b (ii)

Podmioty skonsolidowane metodą proporcjonalną

Podmioty Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. są konsolidowane metodą pełną. Bank nie stosuje konsolidacji metodą proporcjonalną.

Art. 436 b (iii)

Podmioty, które pomniejszają fundusze własne do celów regulacji ostrożnościowych

Informacja o podmiotach pomniejszających fundusze własne Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowej znajduje się w części Art. 436 b.

Art. 436 b (iv)

Podmioty, które nie są skonsolidowane ani nie pomniejszają funduszy własnych

Podmioty z Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.:

- 1) BOŚ Eko Profit S.A.,
- 2) MS Wind sp. z o.o.

Podmioty spoza Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.:

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał akcje spółki WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. stanowiące 29,48% udziału w kapitale zakładowym i głosach Spółki.

Zgodnie z MSSF 10 akcje spółki WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. zostały przeklasyfikowane do inwestycyjnych papierów dostępnych do sprzedaży i są ujmowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji aktywa finansowe dostępne do sprzedaży dopuszczone do publicznego obrotu. W sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. akcje Spółki wykazane są według kosztu historycznego.

Art. 436 c

Wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą (Bank) i jej jednostki zależne

W 2017 roku nie zaistniały przeszkody natury prawnej i praktycznej w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo w spłacie zobowiązań pomiędzy Bankiem Ochrony Środowiska S.A. a jego podmiotami zależnymi.

Art. 436 d

Kwota łączna, o którą rzeczywiste fundusze własne są pomniejszane od wymaganego minimum we wszystkich jednostkach zależnych nieobjętych konsolidacją oraz nazwę lub nazwy tych jednostek zależnych

Zgodnie z Tabelą 1 *Zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych oraz rachunkowości na dzień 31 grudnia 2017 roku*, zamieszczoną w części Art. 436 b, sytuacja, o której mowa w Art. 436 d nie wystąpiła.

Art. 436 e

W stosownych przypadkach okoliczności stosowania przepisów określonych w art. 7 i 9 Rozporządzenia CRR

Bank podlega wymogom ostrożnościowym na zasadzie indywidualnej.

3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437)

W funduszach własnych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Art. 437 a

Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32-35, 36, 56, 66 oraz 79 Rozporządzenia CRR, w odniesieniu do funduszy własnych Banku oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym Banku

Poniższe dane liczbowe przedstawiają strukturę funduszy własnych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Tabela 4. Struktura funduszy własnych wykorzystywana do obliczenia współczynnika kapitałowego w ujęciu skonsolidowanym na dzień 31 grudnia 2017 roku

		<i>w tys. PLN</i>
Nr ident.	Pozycja	Kwota
1	FUNDUSZE WŁASNE	2 177 670
1.1	KAPITAŁ TIER I	1 698 148
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	1 698 148
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	1 160 292
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	628 732
1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	-
1.1.1.1.3	Ażio	532 851
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	-1 292
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-1 292
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	-22 813
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	-22 813
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	-
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	41 442
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-41 442

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	14 923
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	612 175
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	-
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	-
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-4 265
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	-
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	-
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	-
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-4 265
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	-586
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	-586
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	-
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	-
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-106 092
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-120 285
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	14 192
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	-
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	-
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	-
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	-21 594
1.1.1.17	(-) Znaczące pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-

1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	-
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	-
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	16 254
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	-
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	1 553
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	-
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	-
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	-21 594
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	21 594
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	-
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	-
1.2	KAPITAŁ TIER II	479 522
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	479 522
1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	479 522
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	-

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Zakres konsolidacji zastosowany w ramach opublikowanego „Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” różni się od zakresu konsolidacji ostrożnościowej, wymaganej zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Tabela zawierająca różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowi **Załącznik Nr 2** do niniejszych Informacji.

Art. 437 b-c

*Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez Bank;
Pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II*

Kapitał Tier I

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I.

Tabela 5. Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I emitowanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku

1	Emitent	Bank Ochrony Środowiska S.A.
2	Unikatowy identyfikator	PLBOS0000019
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Kodeks spółek handlowych
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>	
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące w okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier I
6	Kwalifikowane na poziomie jednostkowym lub (sub)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub)skonsolidowanym	Poziom jednostkowy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Akcje na okaziciela
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln), na dzień 31.12.2017 r.	628 732 450,00 PLN – kapitał zakładowy 532 181 189,00 PLN – kwota ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej
9	Wartość nominalna instrumentu	10,00 PLN
9a	Cena emisyjna	Akcje serii A – 10,00 PLN Akcje serii B – 15,00 PLN Akcje serii C – 15,00 PLN Akcje serii D – 18,00 PLN Akcje serii E – 18,00 PLN Akcje serii F – 18,00 PLN Akcje serii G – 18,00 PLN Akcje serii H – 10,00 PLN Akcje serii I – 10,00 PLN Akcje serii J – 12,00 PLN Akcje serii K – 21,00 PLN Akcje serii L – 29,00 PLN Akcje serii M – 39,18 PLN Akcje serii N – 92,00 PLN Akcje serii O – 72,83 PLN Akcje serii P – 35,00 PLN Akcje serii U – 10,00 PLN
9b	Cena wykupu	Nie dotyczy
10	Kwalifikacja księgowa	Kapitał własny
11	Pierwotna data emisji	Akcje serii A – 28.09.1990 r. Akcje serii B – 03.07.1991 r. Akcje serii C – 29.05.1992 r. Akcje serii D – 14.05.1993 r. Akcje serii E – 25.05.1994 r. Akcje serii F – 05.12.1994 r. Akcje serii G – 17.05.1995 r. Akcje serii H – 17.05.1995 r. Akcje serii I – 17.05.1995 r. Akcje serii J – 26.04.1996 r. Akcje serii K – 26.04.1996 r. Akcje serii L – 21.06.1996 r.

		Akcje serii M – 17.10.1997 r. Akcje serii N – 19.12.2006 r. Akcje serii O – 09.12.2009 r. Akcje serii P – 23.09.2011 r. Akcje serii U – 27.04.2016 r.
12	Wieczyste czy terminowe	Wieczyste
13	Pierwotny termin zapadalności	Brak terminu zapadalności
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta	Nie
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Nie dotyczy
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy
	<i>Kupony /Dywidendy</i>	
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty wykupu	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zmiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy
37	Jeśli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy

Źródło: Bank

Kapitał Tier II

Kapitał Tier II Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. obejmują zobowiązania z tytułu emisji obligacji podporządkowanych:

- 1) w dniu 3 marca 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 120 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 3 listopada 2009 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii A³,
- 2) w dniu 6 października 2011 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 100 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 18 maja 2011 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii D⁴,

³ Zgodnie z art. 64 CRR od 4.11.2014 r. obligacje serii A podlegają liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 r. w Tier II ujęta została kwota 44 162 103 PLN.

⁴ Zgodnie z art. 64 CRR od 19.05.2016 r. obligacje serii D podlegają liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 r. w Tier II ujęta została kwota 67 579 409 PLN.

- 3) w dniu 25 sierpnia 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 150 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 11 lipca 2014 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii P,
- 4) w dniu 21 października 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 83 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 26 września 2014 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii R1,
- 5) w dniu 25 stycznia 2016 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 32,5 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 30 grudnia 2015 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii W⁵,
- 6) w dniu 26 października 2017 Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 34,2 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 28 lipca 2017 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii AA1,
- 7) w dniu 14 grudnia 2017 Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 65,8 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 31 października 2017 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii AA2.

W dniu 2 stycznia 2014 roku Dom Maklerski BOŚ S.A. wyemitował obligacje podporządkowane:

- 1) serii A, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 3 stycznia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 503.558,00 PLN,
- 2) serii B, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 3 stycznia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 503.558,00 PLN.

W dniu 16 kwietnia 2014 roku Dom Maklerski BOŚ S.A. wyemitował obligacje podporządkowane:

- 1) serii C, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 17 kwietnia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na 31.12.2017 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 645.867,50 PLN,
- 2) serii D, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 17 kwietnia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 645.867,50 PLN.

Tabele zawierające główne cechy instrumentów stanowią **Załącznik Nr 3** do niniejszych Informacji.

Art. 437 d

Oddzielne informacje na temat charakteru i kwot następujących pozycji:

- (i) każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35;*
- (ii) każdego odliczenia dokonanego zgodnie z art. 36, 56 oraz 66;*
- (iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47, 48, 56, 66 oraz 79;*

Szczegółowy wykaz różnic pomiędzy kwotami konsolidacji ostrożnościowej a kwotami ujętymi przed przyjęciem Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowi **Załącznik Nr 4** do niniejszych Informacji.

⁵ Zgodnie z art. 64 CRR od 31.12.2017 r. obligacje serii W podlegają liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2017 r. w Tier II ujęta została kwota 32 482 201 PLN.

Art. 437 e

Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie

Bank nie zidentyfikował ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie.

Art. 437 f

Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie ujawnia współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438)

Art. 438 a

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Banku

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. stosuje proces monitorowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP, który został przyjęty przez Zarząd Banku i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku.

Kapitał wewnętrzny definiowany jest jako szacowana przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w działalności Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., uwzględniająca zmiany otoczenia gospodarczego oraz przewidywany poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny powinien pokrywać przewidywany przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. poziom strat nieoczekiwanych, na które Grupa może być narażona w przyszłości.

Ryzyko istotne to takie ryzyko, które może mieć istotny, negatywny wpływ na kapitały i/lub fundusze własne Banku. Do ryzyk istotnych zalicza się ryzyka stale istotne oraz ryzyka, dla których okresowa ocena istotności, wykaże, że ryzyko jest istotne w danym okresie czasu.

Do ryzyk stale istotnych Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe, w tym z tytułu korekty wyceny kredytowej CVA,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko koncentracji,
- 6) ryzyko płynności,
- 7) ryzyko biznesowe i strategiczne,
- 8) ryzyko rezydualne,
- 9) ryzyko niewypłacalności,

- 10) ryzyko systemowe,
- 11) ryzyko modeli.

Ryzyko kredytowe

Kapitał wewnętrzny dla ryzyka kredytowego szacowany jest w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej.

Główne założenia modelu straty nieoczekiwanej, są następujące:

- model obejmuje pracujący portfel detaliczny i korporacyjny z wyłączeniem finansów publicznych i banków z uwagi na fakt, że nieoczekiwana strata jest rezultatem wystąpienia znacznego i mało prawdopodobnego pogorszenia jakości kredytowej portfela, co jest specyficzne dla ekspozycji pracujących (dla portfeli nie objętych modelem za kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego przyjmuje się kapitał regulacyjny),
- wartość straty nieoczekiwanej jest estymowana na podstawie dużej liczby symulacji,
- strata wyznaczana jest dla całego portfela kredytowego i alokowana na poszczególne podportfele.

Bank ostrożnościowo zakłada, że w przypadku, gdy oszacowany metodami wewnętrznymi kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta stanowi mniej niż 80% wymogu kapitałowego na to ryzyko, wówczas kapitał wewnętrzny ustala się na poziomie 80% wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe i ryzyko kredytowe kontrahenta.

Ryzyko rynkowe

Kapitał wewnętrzny dla ryzyka rynkowego, w tym z tytułu korekty wyceny kredytowej CVA, był równy regulacyjnym wymogom kapitałowym.

Ryzyko operacyjne

Kapitał wewnętrzny dla ryzyka operacyjnego był równy regulacyjnemu wymogowi kapitałowemu na to ryzyko operacyjne (do września 2017 r. kapitał wewnętrzny szacowany był w oparciu o model wewnętrzny bazujący na uproszczonej metodzie zaawansowanego pomiaru z wykorzystaniem podejścia Loss Distribution Approach).

Ryzyka pozostałe

Dla pozostałych ryzyk stale istotnych oraz ryzyk, dla których oceny istotności dokonuje się okresowo, kapitał wewnętrzny ustalany jest na podstawie metodyk, określonych w regulacjach wewnętrznych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. Regulacje te stanowiły podstawę do monitorowania, oceny poziomu istotności oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego dla poszczególnych ryzyk występujących w działalności Banku i Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału wewnętrznego w politykach i regulacjach wewnętrznych były zdefiniowane jak poniżej:

- **ryzyko biznesowe i strategiczne** – ryzyko związane z nieosiągnięciem założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia rywalizacji rynkowej oraz z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany,
- **ryzyko braku zgodności (compliance)** – ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa i przepisów wewnętrznych oraz standardów rynkowych,

- **ryzyko cyklu gospodarczego** – ryzyko związane z negatywnym wpływem cyklu gospodarczego na działalność Banku,
- **ryzyko ekologiczne** – ryzyko związane z wystąpieniem czynników wynikających z uwarunkowań ekologicznych powodujących potencjalne zagrożenie, że Kredytobiorca nie będzie w stanie zrealizować zobowiązań wynikających z umowy kredytu,
- **ryzyko koncentracji** – ryzyko związane z pogorszeniem się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania w wyniku uzależnienia się (braku dywersyfikacji) lub nadmiernej ekspozycji wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych, segmentów itp., wynikające z zaangażowań Banku:
 - wobec kredytobiorców z tego samego sektora gospodarczego,
 - zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
 - wobec klientów korporacyjnych określanych jako największe zaangażowania, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku,
- **ryzyko kraju** – niebezpieczeństwo, że kontrahent z danego kraju może nie być w stanie wypełnić swych zobowiązań wskutek m.in. restrykcji nałożonych przez władze centralne kraju kontrahenta na rozliczenia międzynarodowe, niepokoju wewnętrznego oraz z innych przyczyn związanych z sytuacją makroekonomiczną, bądź polityczno-społeczną kraju kontrahenta, obejmujące m.in. ryzyko konwersji waluty, które polega na tym, że władze danego kraju ograniczają administracyjnie możliwość zamiany jednej waluty na drugą oraz ryzyko transferu, które występuje, gdy na mocy decyzji władz kraju, z którymi Bank prowadzi transakcje, zostanie ograniczony lub całkowicie zakazany transfer należności, wskutek czego kontrahent nie będzie w stanie wypełnić swoich zobowiązań,
- **ryzyko kredytowania w walutach obcych** – rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów Banku związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym,
- **ryzyko kredytowe** – oznacza ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta,
- **ryzyko kredytowe kontrahenta** – oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją,
- **ryzyko modeli** – jest specyficznym elementem ryzyka operacyjnego i oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść instytucja, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli; objawia się poprzez występowanie rozbieżności pomiędzy oszacowaniem zaraportowanym przez dany model a wielkością rzeczywistą, gdzie źródłami tych rozbieżności mogą być: immanentne ograniczenia modeli, ryzyko danych, ryzyko założeń modeli, ryzyko administrowania modelami,
- **ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów,
- **ryzyko niewypłacalności** – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku,

- **ryzyko operacyjne** – ryzyko związane z wystąpieniem straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne, z uwzględnieniem zdarzeń ryzyka operacyjnego charakteryzujących się niską częstotliwością występowania, lecz wysokimi stratami; w zakres ryzyka operacyjnego nie włącza się ryzyka reputacji i strategicznego,
- **ryzyko płynności** – ryzyko zagrożenia utratą zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych,
- **ryzyko prawno - regulacyjne** – ryzyko związane z poniesieniem strat materialnych i niematerialnych, powstające m.in.: na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji prawnych, niestabilności uregulowań prawnych, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, oraz niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub organów administracji publicznej rozstrzygających sprawy sporne powstające na tle stosunków prawnych danej organizacji z innymi podmiotami. Ryzyko to obejmuje także nieefektywność prowadzonego biznesu wskutek ponoszonych kosztów związanych z niestabilnością uregulowań prawnych lub zmian w orzecznictwie,
- **ryzyko prowadzenia działalności** – ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału na umyślną, niewłaściwą dystrybucję produktów bankowych lub świadczenie usług finansowych,
- **ryzyko reputacji** – ryzyko związane z pogorszeniem się sytuacji Banku wskutek niekorzystnych zmian w postrzeganiu Banku spowodowanych czynnikami zewnętrznymi,
- **ryzyko rezydualne** – ryzyko związane z wystąpieniem straty w przypadku niewykonania zobowiązania, wynikającej z mniejszej kwoty odzysku od oczekiwanej przy uwzględnieniu ustanowionych zabezpieczeń,
- **ryzyko rozliczenia/dostawy** – ryzyko wynikające z nierozliczenia po ustalonych datach rozliczenia / dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów (z wyjątkiem transakcji odkupu i transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów). Ryzyko dotyczy transakcji, w których instrumentem bazowym są instrumenty dłużne oraz waluty obce, tj. FX swap i FX forward. Bank, dodatkowo monitoruje ryzyko rozliczenia / dostawy dla transakcji IRS,
- **ryzyko rozmycia** – ryzyko powstające w sytuacji, w której Bank, w ramach zabezpieczenia należności, przyjmuje wierzytelności, jakie dłużnik Banku posiada względem strony trzeciej (np. swego kontrahenta). Wielkość takiego zabezpieczenia ulega zmniejszeniu na skutek działania ryzyka rozmycia wówczas, gdy sama wierzytelność zostaje pomniejszona, na przykład w wyniku: odliczeń z tytułu zwrotu lub reklamacji jakości towarów, jakie dłużnik sprzedał stronie trzeciej; istnienia zobowiązań, jakie dłużnik Banku ma względem strony trzeciej; kompensat lub promocyjnych upustów, jakie dłużnik Banku stosuje wobec strony trzeciej,
- **ryzyko rynkowe w księdze handlowej** – ryzyko niekorzystnej zmiany wartości bieżącej instrumentów finansowych w księdze handlowej, a tym samym wyniku finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na skutek zmian czynników rynkowych,
- **ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** – ryzyko związane z wystąpieniem negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy lub wartość ekonomiczną kapitału własnego,
- **ryzyko systemowe** – ryzyko zakłócenia w funkcjonowaniu systemu finansowego, które może spowodować negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i realnej gospodarki. Źródłem ryzyka systemowego mogą być w szczególności tendencje związane z nadmierną dynamiką kredytu bądź zadłużenia i związane z nimi

nierównowagi w zakresie cen aktywów, niestabilne modele finansowania, rozkład ryzyka w systemie finansowym, powiązania pomiędzy instytucjami finansowymi, bądź nierównowagi makroekonomiczne i sektorowe,

- **ryzyko zarażenia** – zagrożenie przeniesienia zakłóceń w funkcjonowaniu rynku lub uczestnika rynku finansowego na inny rynek lub innego uczestnika/uczestników rynku finansowego, w szczególności gdy transmisja zakłóceń jest wyjątkowo silna (ekstremalna) a jej źródłem nie są powszechnie występujące czynniki rynkowe lub uwarunkowania ekonomiczne,
- **ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej (CVA)** – oznacza korektę portfela transakcji z kontrahentem do poziomu średniej wartości rynkowej. Korekta ta odzwierciedla bieżącą wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta wobec instytucji, ale nie odzwierciedla bieżącej wartości rynkowej ryzyka kredytowego instytucji wobec kontrahenta.

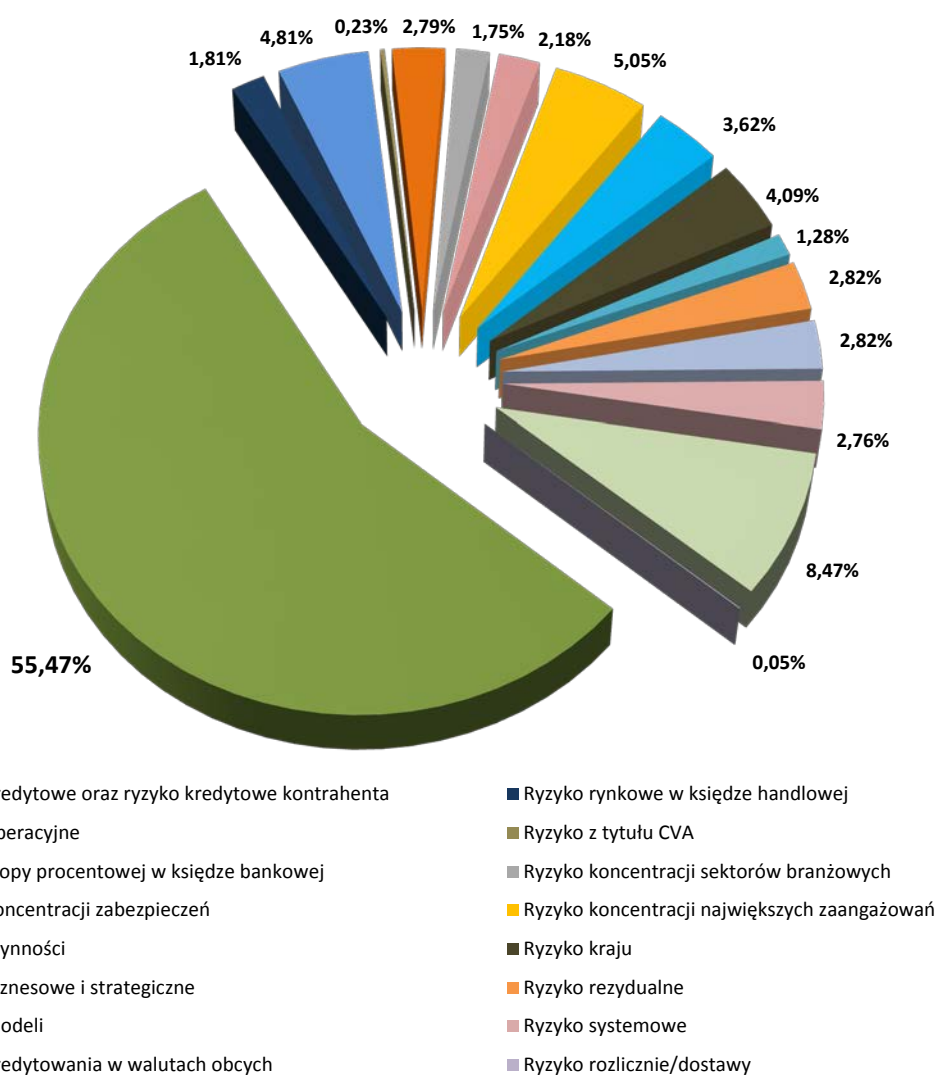
Przyjmując kryteria istotności, na dzień 31 grudnia 2017 roku, ryzykami istotnymi były ryzyka z grupy ryzyk stale istotnych oraz dodatkowo: w Banku – ryzyko kraju, ryzyko kredytowania w walutach obcych, ryzyko rozliczenia/dostawy, a w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A. – ryzyko biznesowe i strategiczne.

Poza ryzykami stale istotnymi oraz podlegającymi cyklicznej ocenie istotności, Bank identyfikuje w swojej działalności i obserwuje ryzyka nieistotne.

Kapitał wewnętrzny dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 1 518 604 tys. PLN.

Struktura kapitału wewnętrznego dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawiała się następująco:

Struktura kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. wg stanu na 31.12.2017r.

Źródło: Bank

Bank alokuje kapitał wewnętrzny na poszczególne linie (portfele) biznesowe w celu zwiększenia efektywności działalności kredytowej, optymalizacji procesu planowania strategicznego oraz określenia akceptowalnego poziomu ryzyka wyrażonego poziomem alokowanego kapitału. Bank wyznacza i monitoruje wartości ostrzegawcze w zakresie:

- maksymalnych kwot kapitału wewnętrznego przypadających na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- maksymalnych kwot kapitału wewnętrznego przypadających na pokrycie ryzyka związanego z danym portfelem biznesowym.

W Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. dokonywany jest cyklicznie przegląd procesu ICAAP.

Art. 438 b

Rezultaty stosowanego przez Bank wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych przez Nadzór opisanych w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE (na wniosek odpowiedniego właściwego organu)

Informacja znajduje się w części 6. Bufory kapitałowe (CRR art.440).

Art. 438 c

8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR (w związku ze stosowaniem przez Bank metody standardowej do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR)

W zakresie wymogów kapitałowych konsolidacja Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. została przeprowadzona z uwzględnieniem zasad dotyczących konsolidacji ostrożnościowej, zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR.

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. stosowana była metoda standardowa, określona w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonej ryzykiem) Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w podziale na klasy aktywów kształtował się następująco:

Tabela 6. Wymogi z tytułu ryzyka kredytowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta w podziale na klasy aktywów na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Kategorie ekspozycji	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	16 308
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	28 143
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	11
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-
Ekspozycje wobec instytucji	15 787
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	133 122
Ekspozycje detaliczne	63 402
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	533 080
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	248 540
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	4 208
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-
Pozycje sekurytyzacyjne	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-
Ekspozycje kapitałowe	3 423
Inne pozycje	6 761
Razem	1 052 785

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Art. 438 d

8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 3 (Metoda wewnętrznych ratingów (IRB)) – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147 Rozporządzenia CRR

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała metody wewnętrznych ratingów.

Art. 438 e

Kwota wymogów w zakresie funduszy własnych obliczona zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. w 2017 roku kalkulowała łączny współczynnik kapitałowy na bazie całkowitego wymogu kapitałowego będącego sumą wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka z grupy ryzyka kredytowego i ryzyk okołokredytowych, w tym:
 - ryzyka kredytowego,
 - ryzyka kredytowego kontrahenta,
 - ryzyka rozliczenia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie⁶,
- ryzyka z grupy ryzyka rynkowego, w tym:
 - ryzyka pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych,
 - ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych,
 - ryzyka walutowego,
 - ryzyka cen towarów,
- ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- ryzyka operacyjnego.

Wymogi dla poszczególnych ryzyk zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR:

- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczano tzw. metodą standardową, określoną w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 1, 2 i 4 Rozporządzenia CRR,
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta obliczano zgodnie z zasadami określonymi w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 6 sekcja 2 art. 274 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka pozycji w rynkowych instrumentach dłużnych w tym:
 - a) wymóg z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych obliczano zgodnie z zasadami określonymi w art. 335 i 336 Rozporządzenia CRR,
 - b) wymóg z tytułu ryzyka ogólnego instrumentów dłużnych obliczano metodą duracji, określoną w art. 340 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych, w tym:
 - a) wymóg z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów kapitałowych obliczano zgodnie z art. 342 Rozporządzenia CRR,
 - b) wymóg z tytułu ryzyka ogólnego instrumentów kapitałowych obliczano zgodnie z art. 343 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka walutowego obliczano zgodnie z art. 351 i 352 Rozporządzenia CRR,

⁶ Na dzień 31 grudnia 2017 roku ryzyko nie występowało w rozumieniu art. 378 Rozporządzenia CRR.

- wymóg z tytułu ryzyka cen towarów obliczono zgodnie z art. 355-358 oraz 360 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej obliczono zgodnie z art. 384 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego obliczono zgodnie z art. 317-320 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku całkowity wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. kształtował się następująco:

Tabela 7. Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Wymóg kapitałowy	Wartość wymogu
Ryzyko kredytowego oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	1 052 785
Ryzyko rozliczenia – dostawy	-
Ryzyko pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych	3 013
Ryzyko pozycji w instrumentach kapitałowych	3 541
Ryzyko walutowe	11 398
Ryzyko cen towarów	9 468
Ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej	3 440
Ryzyko operacyjne	73 050
Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-
Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	-
Inne	-
Razem	1 156 695

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Art. 438 f

Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. stosowana była metoda standardowa, określona w art. 317-320 Rozporządzenia CRR.

W metodzie standardowej działalność Banku dzielona jest na osiem linii biznesowych: (1) bankowość inwestycyjna, (2) działalność dealerska, (3) detaliczna działalność brokerska, (4) bankowość detaliczna, (5) bankowość komercyjna, (6) płatności i rozliczenia, (7) usługi pośrednictwa (agencyjne), (8) zarządzanie aktywami.

Całkowity wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest kalkulowany jako suma indywidualnych wymogów kapitałowych z poszczególnych linii biznesowych, uwzględniający współczynnik procentowy przyporządkowany do danej linii biznesowej (z przedziału 12%-18%).

Bank spełnia również dodatkowe warunki stosowania metody standardowej (kryteria jakościowe) określone w Rozporządzeniu CRR, dotyczące posiadania zorganizowanego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonującego w Banku systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym określono w części 12 (CRR art. 446) niniejszych Informacji.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wymóg kapitałowy dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł 73 050 tys. PLN.

5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)

Ryzyko kontrahenta zdefiniowano jako możliwość poniesienia przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. straty finansowej z tytułu niewywiązania się kontrahenta z zobowiązań wobec Grupy. Ryzyko to generowane jest w wyniku nie rozliczenia przez kontrahenta transakcji zawartych przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. na rynku międzybankowym i transakcji pozagiełdowymi instrumentami pochodnymi.

Wyróżnia się:

- ryzyko przedrozliczeniowe – ryzyko upadłości kontrahenta lub wycofania się kontrahenta z kontraktu bądź koszt zastąpienia przepływów finansowych z kontraktów o dodatniej wartości rynkowej w przypadku niewykonania przez kontrahenta zobowiązania,
- ryzyko rozliczeniowe – ryzyko powstające w momencie wymiany strumieni pieniężnych, trwające od chwili dokonania płatności na rzecz kontrahenta do chwili otrzymania świadczenia wzajemnego.

Art. 439 a

Metody stosowane do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Bank zarządzał ryzykiem kredytowym kontrahenta poprzez wprowadzenie odpowiednich limitów, podlegających monitorowaniu w trybie dziennym. Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta jest równy regulacyjnemu wymogowi kapitałowemu z tytułu tego ryzyka obliczonemu zgodnie z Częścią Trzecią Tytuł II Rozdział 6 Sekcja 3 art. 274 Rozporządzenia CRR.

Opis limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Rynek międzybankowy

Ryzyko kontrahenta ograniczane było poprzez limity transakcji oraz limity zaangażowania wobec partnerów na rynku międzybankowym odrębnie ustalone dla transakcji depozytowych, dokumentowych i zabezpieczeń oraz dla instrumentów pochodnych dla poszczególnych banków – kontrahentów, przy czym ryzyko przedrozliczeniowe i ryzyko rozliczenia obciążało limity poszczególnych typów transakcji z różną wagą.

Metoda wyznaczania limitów dla poszczególnych banków – kontrahentów w podziale na banki krajowe, zagraniczne i grupy kapitałowe oparta była na:

- ratingu zewnętrznym nadanym przez uznaną międzynarodową agencję ratingową,
- ocenie sytuacji finansowej banku – kontrahenta (rating wewnętrzny),
- jakościowej ocenie banku – kontrahenta pod względem struktury akcjonariatu, pozycji na rynku, współpracy z BOŚ S.A. i innych kryteriów.

Wysokość limitu uzależniona była od wielkości funduszy własnych banku – kontrahenta i wielkości funduszy własnych BOŚ S.A.

Klienci niebankowi

W przypadku klientów niebankowych ryzyko kontrahenta ograniczane było poprzez limity ustalane oddzielnie na poszczególne rodzaje transakcji pochodnych.

Maksymalna kwota limitu na transakcje pochodne obarczone ryzykiem kredytowym dla klientów korporacyjnych wyznaczana była z uwzględnieniem, m.in.:

- oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- wielkości zagranicznych obrotów handlowych klienta (dla transakcji FX) lub kwoty kredytu podlegającej zabezpieczeniu (w przypadku transakcji IRS),
- potwierdzenia zabezpieczającego charakteru transakcji,
- oceny wpływu ryzyka wynikającego z zawarcia transakcji pochodnych na możliwość spłaty pozostałych zobowiązań klienta,
- terminowości obsługi zobowiązań klienta wobec Banku,
- adekwatnej wagi ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego z tytułu transakcji zawartych w ramach limitu prowadzone było poprzez:

- kwartalne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, które było prowadzone do dnia rozliczenia ostatniej transakcji zawartej w ramach limitu,
- monitorowanie i raportowanie stanu wykorzystania limitu oraz wyceny zawartych transakcji, które odbywało się z częstotliwością dzienną.

W Banku funkcjonował też tryb umożliwiający zawieszenie lub zniesienie limitu transakcyjnego, który może być stosowany w przypadku wystąpienia zdarzenia, stanowiącego przesłankę do podjęcia powyższych działań.

W celu oceny wpływu ekstremalnych, niekorzystnych zmian czynników rynkowych na zawarte transakcje pochodne przeprowadzane są testy warunków skrajnych, których wyniki są uwzględniane w bieżącej ocenie ryzyka kredytowego Klienta.

Art. 439 b

Strategia ustanawiania zabezpieczenia i ustalania rezerw kredytowych

Bank zawierał transakcje terminowe z klientem niebankowym, w których występowało ryzyko kontrahenta w ramach limitu transakcyjnego lub kaucji. Bank standardowo wymagał od klientów zawierających z Bankiem tego typu transakcje ustanawiania dodatkowego zabezpieczenia w postaci kaucji, w przypadku, gdy wycena negatywna, z punktu widzenia klienta przedmiotowych transakcji, była wyższa niż limit transakcyjny. Odstępstwa od obowiązku złożenia kaucji dopuszczalne były jedynie w wyjątkowych przypadkach określonych w regulacjach wewnętrznych.

Bank posiada również transakcje terminowe z bankami, od których wymagał zabezpieczeń w ramach umów ramowych, w tym umów CSA (Credit Support Annex).

Bank posiada procedurę dotyczącą procesów wymiany zabezpieczeń dla transakcji pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym kontrahenta finansowego oraz w ujęciu dziennym monitorował bieżącą wycenę przedmiotowych transakcji dla poszczególnych kontrahentów i poziomy zabezpieczeń.

Art. 439 c

Zasady dotyczące ekspozycji na ryzyko niekorzystnej korelacji

W przypadku, gdy w ocenie Banku zaistniały okoliczności podwyższające ryzyko transakcji terminowych, Bank miał prawo żądać od klienta uzupełnienia zabezpieczenia lub przyjąć od klienta inne od kaucji zabezpieczenie, gwarantujące bezpieczne dla Banku wykonanie transakcji terminowych.

Art. 439 d

Wpływ wartości zabezpieczenia, jakie musiałby zapewnić Bank przy obniżeniu jego oceny wiarygodności kredytowej

Wartość składanych przez BOŚ S.A. zabezpieczeń zgodnie z zawartymi umowami CSA nie jest uzależniona od oceny jego wiarygodności kredytowej i w związku z tym obniżenie wiarygodności kredytowej BOŚ S.A. nie ma wpływu na wartość wymaganego zabezpieczenia.

Art. 439 e

Wartość godziwa brutto umów

Na koniec roku 2017 Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych jako technik ograniczania ryzyka kredytowego, dlatego wartość godziwa brutto kontraktów równa się wartości netto.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartości godziwe brutto kontraktów w podziale na typy produktów kształtowały się następująco:

Tabela 8. Wartość godziwa brutto kontraktów w podziale na typy produktów wg stanu na 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Typ transakcji	Wartość godziwa dodatnia	Wartość godziwa ujemna
FX Swap	90 583	-95
FX Forward	2 123	-7 817
FX Spot	418	-5 007
Transakcje wymiany stopy procentowej - spekulacyjne	61 931	-54 383
Transakcje wymiany stopy procentowej - zabezpieczające	4 722	-20 571
Kontrakty terminowe na akcje i indeksy giełdowe, kursy walut	744	-139
Kontrakty forward na indeksy giełdowe, kursy walut, towary	168	-370
Kontrakty różnic kursowych CFD	22 429	-427
Transakcje forward na obligacje	28	-
Razem	183 146	-88 809

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Art. 439 f

Miary ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. ustala wartości ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych narażonych na ryzyko kontrahenta korzystając z metody wyceny według

wartości rynkowej zgodnie z Częścią Trzecią Tytuł II Rozdział 6 Sekcja 3 art. 274 Rozporządzenia CRR. Ekwiwalent bilansowy obliczany jest jako suma kosztu odtworzenia, gdzie przyjmuje się wartość rynkową danej transakcji, gdy jest ona dodatnia oraz przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej.

Art. 439 g

Wartość referencyjna kredytowych instrumentów pochodnych pełniących funkcję zabezpieczenia oraz rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów ekspozycji kredytowej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych.

Art. 439 h

Kwoty referencyjne kredytowych transakcji pochodnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała kredytowych transakcji pochodnych.

Art. 439 i

Oszacowanie współczynnika α

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440)

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dąży do utrzymywania funduszy własnych na poziomie adekwatnym do rozmiarów działalności i generowanego ryzyka.

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej były:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- 2) współczynnik kapitału Tier I (T1),
- 3) łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- 4) relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- 5) wskaźnik dźwigni.

Łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej skonsolidowanej ostrożnościowo, wg stanu na 31.12.2017 r. wyniósł 15,06%, natomiast współczynnik kapitału Tier I wyniósł 11,74%.

Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I w związku z czym współczynnik kapitału Tier I (T1) równał się współczynnikowi kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Zgodnie z art. 92 Rozporządzeniem CRR minimalny poziom współczynników kapitałowych wynosi:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) – 4,5%,
- 2) współczynnik kapitału Tier I (T1) – 6,0%,
- 3) łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%.

Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku utrzymywały w 2017 r., w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych – na podstawie zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 21 listopada 2017 r., a następnie zalecenia z dnia 15 grudnia 2017 r. – dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych ponad wartość wynikającą z wymogów obliczonych zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi w Rozporządzeniu CRR odpowiednio dla:

- 1) Banku (ujęcie jednostkowe) na poziomie: 0,92 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego; 0,69 p.p. dla współczynnika kapitału Tier I oraz 0,51 p.p. dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I,
- 2) dla Grupy Kapitałowej Banku (ujęcie skonsolidowane) na poziomie: 0,88 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego; 0,66 p.p. dla współczynnika kapitału Tier I oraz 0,49 p.p. dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- 1) wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił – 1,25 p.p.,
- 2) wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił – 0 p.p.,
- 3) wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił – 0 p.p.

Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie zostały objęte buforami innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W konsekwencji, minimalne współczynniki kapitałowe uwzględniające poziomy rekomendowane przez KNF, dodatkowy wymóg kapitałowy (na zabezpieczone hipoteką walutowe kredyty i pożyczki dla gospodarstw domowych) oraz bufor kapitałowe, według stanu na 31 grudnia 2017 roku wynosiły:

- 1) dla Banku:
 - a) $TCR=12\%+0,92 \text{ p.p.}+1,25 \text{ p.p.} = 14,17\%$
 - b) $T1=9\%+0,69 \text{ p.p.}+1,25 \text{ p.p.} = 10,94\%$
- 2) dla Grupy Kapitałowej Banku
 - a) $TCR=12\%+0,88 \text{ p.p.}+1,25 \text{ p.p.} = 14,13\%$
 - b) $T1=9\%+0,66 \text{ p.p.}+1,25 \text{ p.p.} = 10,91\%$

Tabela 9. Tytuł Rozkład geograficzny odnośnych ekspozycji kredytowych na potrzeby obliczenia bufora antycyklicznego*

w tys. PLN

Grupa Kapitałowa Banku/ podział według kraju	Ogólne ekspozycje kredytowe	Ekspozycja zaliczana do portfela handlowego	Wymogi w zakresie funduszy własnych			Wagi stosowane przy wymogu w zakresie funduszy własnych	Wskaźnik bufora antycyklicznego
	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Suma długich i krótkich pozycji portfela handlowego	z czego: ogólne ekspozycje kredytowe	z czego: ekspozycje zaliczone do portfela handlowego	Ogółem		
PL	13 675 980	12 948 272	972 374	27 420	999 792	98,00	0,00
CY	247 328		19 683		19 683	1,93	0,00
DE	2 500		69		69	0,01	0,00
UA	2 386		16		16	0,00	0,00

RU	865		69		69	0,01	0,00
NL	620		47		47	0,01	0,00
NO	569		19		19	0,01	2,00
VN	533		64		64	0,01	0,00
NZ	462		55		55	0,01	0,00
US	405		48		48	0,01	0,00
BG	378		9		9	0,00	0,00
MT	321		38		38	0,00	0,00
BE	299		31		31	0,00	0,00
GB	150		5		5	0,00	0,00
SI	92		1		1	0,00	0,00
DO	60		7		7	0,00	0,00
IE	12		1		1	0,00	0,00
TR	11		0		0	0,00	0,00
IT	10		0		0	0,00	0,00
SC	4		0		0	0,00	0,00
LV	2		0		0	0,00	0,00
LT	1		0		0	0,00	0,00
CM	1		0		0	0,00	0,00
BY	0		0		0	0,00	0,00
HU	0		0		0	0,00	0,00
CA	0		0		0	0,00	0,00
CH	0		0		0	0,00	0,00
RO	0		0		0	0,00	0,00
BD	0		0		0	0,00	0,00
Razem	13 932 989	12 948 272	992 536	27 420	1 019 954	100,00	

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku.

* Wartość ekspozycji według metody standardowej równa 0 wynika z zaokrążeń do mln PLN, nie jest równoznaczna z brakiem ekspozycji dla danego państwa.

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 9

W dniu 24 lipca 2014 r. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 9, który został zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU z 22 listopada 2016 r. do stosowania w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obowiązkowe zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard począwszy od 1 stycznia 2021 roku. MSSF 9 zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dając jednak podmiotom sprawozdawczym możliwość pozostania przy przepisach dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39.

Jednocześnie, w dniu 12 grudnia 2017 r. Parlament Europejski i Rada UE przyjęły Rozporządzenie nr 2017/2395 zmieniające Rozporządzenie CRR w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego

państwa członkowskiego. Niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu.

Bank zdecydował, na potrzeby adekwatności kapitałowej, o stosowaniu rozwiązań przejściowych, dotyczących złagodzenia wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne w oparciu o art. 1 ust. 9 Rozporządzenia nr 2017/2395 CRR. Dodatkowo, postanowiono niestosować ust. 4 z art. 1 tego Rozporządzenia.

Uwzględniając wpływ wdrożenia MSSF 9 z zastosowaniem rozwiązań przejściowych Grupa spełniała obowiązujące normy kapitałowe na dzień 01.01.2018 r.

7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)

Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie zostały objęte wskaźnikami globalnego znaczenia systemowego.

8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)

Art. 442 a-c

*Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości
Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;*

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Identyfikacja ekspozycji zagrożonych utratą wartości – tryb postępowania

Czynności związane z identyfikacją i trybem postępowania z ekspozycjami kredytowymi zagrożonymi utratą wartości realizowane były w okresach miesięcznych (przeгляд ekspozycji).

Przeгляд ekspozycji kredytowych miał na celu:

- identyfikację ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- utworzenie odpisów i rezerw.

Identyfikacja ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości polegała na rozpoznaniu, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych Banku, występowania przesłanek utraty wartości, w szczególności takich jak:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 7 dni⁷,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,

⁷ Za nieistotne, dla celów rozpoznawania przesłanki utraty wartości, uznaje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dla ekspozycji, której kwota nie przekracza 100,00 PLN.

- pogorszenie wskaźników finansowych dotyczących m.in.: płynności klienta oraz możliwości obsługi zadłużenia,
- przyznanie klientowi przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności ekonomiczno-finansowych klienta udogodnienia w warunkach finansowania (zawarcie umowy restrukturyzacyjnej),
- ogłoszenie upadłości, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji wpływające na pogorszenie się sytuacji finansowej i wypłacalności dłużnika,
- wystąpienie innych zdarzeń, będących równoważnymi z wejściem klienta w stan niewypłacalności, skutkującymi niemożliwością terminowej spłaty zadłużenia.

Dodatkowo, w przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych, za przesłankę utraty wartości uznaje się fakt występowania deficytu środków pieniężnych w trakcie okresu kredytowania oraz ujemnej wyceny przedsięwzięcia dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Bank perspektywie do końca okresu finansowania.

Pomiar utraty wartości przeprowadzany był dwiema metodami:

- metodą indywidualną,
- metodą grupową, w tym metodą IBNR, którą zostały objęte ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości lub których nie zaklasyfikowano do ekspozycji z utratą wartości po przeprowadzeniu indywidualnego testu na utratę wartości.

Metoda indywidualna pomiaru utraty wartości stosowana była w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku, rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości lub ekspozycji znajdujących się w okresie kwarantanny oraz:

- ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, które na dzień wyceny nie są indywidualnie istotne, jednak w poprzednim okresie wyceniane były metodą indywidualną,
- ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych bieżąca wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych szacowana jest w oparciu o opracowany model wyceny pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych prawdopodobnych do wygenerowania w ramach realizacji poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji parametrach wyceny.

W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, poniżej wartości bilansowej ekspozycji kredytowej tworzony jest odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu niewywiązania się dłużnika z zobowiązań wobec Banku pomniejszonej o korektę odsetek impairmentowych (IKON - korekta pomniejszająca przychody odsetkowe Banku). W szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych uwzględnia się przepływy z zabezpieczeń.

Grupowa metoda pomiaru utraty wartości stosowana była w odniesieniu do:

- ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych,
- ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, w przypadku których nie rozpoznano utraty wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Do pierwszej grupy zaliczone zostały ekspozycje, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości oraz utworzono odpis aktualizujący, jak również ekspozycje, dla których nie

zidentyfikowano przesłankę utraty wartości w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, ale utworzono odpis grupowy z tytułu strat zaistniałych lecz niezareportowanych tzw. IBNR.

Do grupy drugiej należą ekspozycje, wobec których nie zidentyfikowano przesłankę utraty wartości w wyniku analizy indywidualnej oraz ekspozycje wobec których zidentyfikowano przesłankę utraty wartości, a dla których indywidualny test na utratę wartości uwzględniający zdyskontowaną wartość przepływów oczekiwanych z zabezpieczeń oraz innych udokumentowanych źródeł spłaty nie wykazał przekroczenia progu materialności straty (równego wysokości odpisu IBNR dla danej ekspozycji kredytowej, który zostałby dla niej utworzony w przypadku braku wystąpienia przesłankę utraty wartości). Dla tej grupy tworzony był odpis IBNR.

Dla celów pomiaru utraty wartości metodą grupową ekspozycje łączone były według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu należności kredytowych do homogenicznych grup ryzyka odzwierciedlały zdolność dłużnika do spłaty całości zaangażowania zgodnie z warunkami umowy.

Podwyższone stawki IBNR Bank stosował dla ekspozycji o podwyższonym ryzyku, znajdujących się na liście podlegającej obserwacji (tzw. „watch lista”).

Wysokość odpisów dla poszczególnej grupy zależała przede wszystkim od:

- przeciętnego ryzyka wystąpienia braku spłaty zadłużenia przez klienta zaklasyfikowanego do danej grupy (prawdopodobieństwo niewypłacalności – PD),
- szacowanego odzysku w przypadku wystąpienia braku spłaty kredytu (stopy odzysku – RR),
- prawdopodobieństwa powrotu ekspozycji do regularnej obsługi w przypadku zaprzestania obsługi kredytu, określanego dla danej grupy homogenicznej (*cure rate* – CR).

Odwroćenie straty, czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako bez utraty wartości, możliwe jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie jest identyfikowana.

W 2017 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodyki ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą grupową.

Szczegółowe zasady rozpoznawania ekspozycji zagrożonych utratą wartości oraz pomiaru utraty wartości, w tym zasady wyznaczania liczby dni przeterminowania, określone zostały w przepisach wewnętrznych Banku. Dodatkowo, zasady te zostały opisane w „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” (nota 5.1.1.).

Tabela 10. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

w tys. PLN

Kategoria ekspozycji	Kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego	Średnia kwota ekspozycji w 2017 roku (kwartalnie)
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	5 881 402	5 402 398
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1 755 274	1 909 514

Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	537	2 976
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	400 189	467 041
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 955 125	1 919 982
Ekspozycje detaliczne	1 353 041	1 678 694
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 387 866	7 699 263
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 848 612	2 719 729
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	35 067	17 558
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	31 123	94 000
Inne pozycje	230 246	285 880
RAZEM	21 878 482	22 197 035

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Art. 442 d

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank ustala limity łącznego zaangażowania wobec poszczególnych krajów określające maksymalne zaangażowanie wobec określonego obszaru. Zasadą jest, że suma wykorzystania limitów dla banków z danego kraju nie może przekroczyć ustalonego dla kraju limitu. Wysokość limitu dla banku zależy od przyznanej bankowi kategorii ryzyka.

Bank monitoruje zaangażowanie centrów korporacyjnych w poszczególne branże działalności gospodarczej. Zarząd Banku ustanawia dla centrów korporacyjnych limity zaangażowania w finansowanie danej branży. W celu ograniczenia ryzyka przekroczenia limitu, Bank stosuje odpowiednie mechanizmy kontrolne, w tym ustala i monitoruje operacyjny próg zaangażowania.

Art. 442 e

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

W strukturze branżowej portfela kredytowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w 2017 roku dominowały branże: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” (16,3%), „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (11,0%) oraz „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” (9,5%).

Struktura branżowa portfela kredytowego na dzień 31 grudnia 2017 roku zaprezentowana została w Tabeli 10:

Tabela 11. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowego na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	Udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 115 107	16,3%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 430 973	11,0%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 227 234	9,5%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	633 452	4,9%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	579 061	4,5%
Zakwaterowanie	288 175	2,2%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	261 241	2,0%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	171 303	1,3%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	153 000	1,2%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	142 545	1,1%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	126 200	1,0%
Produkcja artykułów spożywczych	117 957	0,9%
Działalność usługowa związana z żywnością	103 806	0,8%
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	90 106	0,7%
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	87 497	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	5 441 888	41,9%
- osoby prywatne	4 118 054	31,8%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 969 545	100,0%

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Art. 442 f

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Wartość bilansową netto kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2017 roku według terminów zapadalności przedstawia zestawienie poniżej:

Tabela 12. Kredyty i pożyczki netto udzielone klientom wg terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Typ klienta/produktu	Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto			
	Do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Ogółem
Osoby fizyczne	408 404	884 666	2 641 637	3 934 707
Podmioty niefinansowe	1 689 206	2 590 764	2 648 453	6 928 423
Budżet terenowy i budżet państwa	290 864	751 144	407 620	1 449 628
Kredyty ze środków obcych	9 323	17 978	3 714	31 015
Razem	2 397 797	4 244 552	5 701 424	12 343 773

Źródło: Bank

Art. 442 g

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na typy kontrahentów

Utratę wartości rozpoznawano w przypadku kredytów i pożyczek, dla których wystąpiło przeterminowanie powyżej 90 dni lub zidentyfikowano indywidualne przesłanki utraty wartości.

Poniżej przedstawiono stany kredytów i pożyczek bez rozpoznanej utraty wartości i z rozpoznaną utratą wartości oraz odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku:

Tabela 13. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom oraz utworzone odpisy na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	10 201 303	11 793 879
- Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	10 038 788	11 568 265
- Kredyty i pożyczki, które są zaległe	162 515	225 614
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	1 228 794	1 131 837
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	1 539 448	1 602 633
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom (brutto)	12 969 545	14 528 349
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-625 780	-563 093
Pozostałe należności	9	4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom (netto), w tym:	12 343 774	13 965 260
- klienci	12 343 773	13 965 259
- banki	1	1
Udział kredytów i pożyczek z utratą wartości udzielonych klientom i innym bankom (brutto)	12,5%	11,0%

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Poniżej przedstawiono stan odpisów – w rozbiciu na istotne typy kontrahentów (segmenty) w wartościach brutto:

Tabela 14. Utworzone odpisy na kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom z uwzględnieniem segmentacji na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Grupa klientów	31.12.2017	31.12.2016
Klienci detaliczni	171 998	225 558
Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	453 782	337 535
Banki	0	0
Razem	625 780	563 093

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Poniżej przedstawiono kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto) na dzień 31 grudnia 2017 roku, w przypadku których wykazano utratę wartości (spełnienie indywidualnych przesłanek utraty wartości) oraz te, dla których utworzono odpis przy zastosowaniu podejścia IBNR:

Tabela 15. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom oraz utworzone na nie odpisy w podziale na metodę wyceny, utratę wartości oraz segment na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Metoda wyceny	Rozpoznana utrata wartości/bez utraty wartości	Segment	Wartość brutto kredytów	Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości
Indywidualna	posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	Klienci detaliczni	147 704	-64 728
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	1 195 165	-394 438
		Banki	0	0
Grupowa	posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	Klienci detaliczni	179 035	-93 187
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	17 544	-11 164
		Banki	0	0
	posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	Klienci detaliczni	5 184	-6
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	1 223 610	-15 897
		Banki	0	0
	bez przesłanki utraty wartości	Klienci detaliczni	3 916 862	-14 076
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	6 284 440	-32 284
		Banki	1	0
Razem			12 969 545	-625 780

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz inne źródła Banku

Art. 442 h

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek na terenie kraju żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Informacja o rozkładzie geograficznym ekspozycji w podziale na obszary znajduje się w części Art. 442 d.

Art. 442 i

Uzgodnienie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji

Szczegółowe informacje w zakresie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek znajdują się w „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” (nota 22).

Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek, które miały miejsce w 2017 roku kształtowały się następująco:

Tabela 16. Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek w 2017 roku

w tys. PLN

	Banki	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Suma końcowa
Stan na początek okresu 01.01.2017	-	225 558	334 814	135	2 586	563 093
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-	132 666	301 923	172	237	434 998
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-	-121 017	-183 095	-31	-669	-304 812
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne w tym:	-	-65 319	-2 044	-	-	-67 363
- Kredyty spisane - przeniesione do pozabilansu	-	-	-	-	-	-
- Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-	-62 407	-1 778	-	-	-64 185
Inne zmniejszenia/zwiększenia	-	109	-245	-	-	-136
Stan na koniec okresu 31.12.2017	-	171 997	451 353	276	2 154	625 780

Źródło:

1. Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku,
2. Bank

Definicja należności podlegających utracie wartości oraz opis stosowanego podejścia do metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw znajdują się w części Art. 442 a-c.

Art. 442

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w Banku nie wystąpiły korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)

Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

Tabela 17. Informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

w tys. PLN

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Aktywa instytucji sprawozdającej	1 777 755	-	17 896 918	-
Instrumenty udziałowe	-	-	74 783	74 783
Dłużne papiery wartościowe	1 702 965	1 744 512	3 796 688	3 507 661
Pozostałe aktywa	74 790	-	14 025 447	-

Źródło: Bank

10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444)

Art. 444 a

Nazwy ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych

W rachunku wymogów kapitałowych Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. korzysta z ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez instytucje oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia CRR. Przepisy wewnętrzne Banku Ochrony Środowiska S.A. regulują zasady stosowania ratingów zewnętrznych oraz określają nazwy zewnętrznych instytucji wiarygodności kredytowej, których ratingi mogą być wykorzystane. W 2017 roku w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. wykorzystywała informacje o ratingach zewnętrznych wystawionych przez agencje:

- Moody's Investors Service,
- S&P Global Ratings,
- Fitch Ratings Limited.

Art. 444 b

Kategorie ekspozycji, do których stosuje się poszczególne ECAI lub agencje kredytów eksportowych

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. stosowała oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez zewnętrzne instytucje wiarygodności kredytowej wymienione w części Art. 444a dla następujących kategorii ekspozycji:

- ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych,
- ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych,
- ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego,
- ekspozycje wobec instytucji,
- ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.

Art. 444 c

Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny kredytowej emitenta i oceny kredytowej emisji do pozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym

W 2017 roku Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. w ograniczonym zakresie wykorzystywała w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych oceny wiarygodności kredytowej, nadawane przez wymienione w części Art. 444a agencje ratingowe.

Zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej wykorzystywane były do określenia wag ryzyka ekspozycji wobec podmiotów, które posiadały taką ocenę. W przypadku, gdy oceny takiej nie było, wagi ryzyka przypisywane były ekspozycjom zgodnie z postanowieniami Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 2, Rozporządzenia CRR.

Art. 444 d

Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych ECAI lub agencji kredytów eksportowych do stopni jakości kredytowej określonych w części trzeciej tytuł II rozdział 2, uwzględniając fakt, iż ujawnienie tych informacji nie jest konieczne, jeśli instytucja stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen, opublikowany przez EUNB;

Poniżej wskazano na przyporządkowanie ratingów zewnętrznych przyznanych przez agencje wykorzystywane przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A.:

- Fitch Ratings Limited,
- Moody's Investors Service,
- S&P Global Ratings.

Tabela 18. Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego do stopni jakości kredytowej określonych w Części Trzeciej Tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) Rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR

Fitch Ratings Limited		Moody's Investor Services		S&P Global Ratings	
Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej	Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej	Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej
AAA	1	Aaa	1	AAA	1
AA+	1	Aa1	1	AA+	1
AA	1	Aa2	1	AA	1

AA-	1	Aa3	1	AA-	1
A+	2	A1	2	A+	2
A	2	A2	2	A	2
A-	2	A3	2	A-	2
BBB+	3	Baa1	3	BBB+	3
BBB	3	Baa2	3	BBB	3
BBB-	3	Baa3	3	BBB-	3
BB+	4	Ba1	4	BB+	4
BB	4	Ba2	4	BB	4
BB-	4	Ba3	4	BB-	4
B+	5	B1	5	B+	5
B	5	B2	5	B	5
B-	5	B3	5	B-	5
CCC	6	Caa1	6	CCC+	6
CC	6	Caa2	6	CCC	6
C	6	Caa3	6	CCC-	6
D/RD	6	Ca	6	CC	6
		C	6	C	6
				D	6
				NR	6

Źródło: Bank

Art. 444 e

Wartość ekspozycji oraz wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej, a także kwoty pomniejszające fundusze własne

Poniżej znajduje się zestawienie prezentujące całkowitą wartość ekspozycji, wartość ekspozycji po uwzględnieniu ograniczenia ryzyka kredytowego oraz wartość korekt i rezerw w podziale na stopnie jakości kredytowej na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Tabela 19. Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem oraz wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej określonym w Części Trzeciej Tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) Rozdział 2 (Metoda standardowa), Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Stopień jakości kredytowej	Ekspozycje przed zastosowaniem metod ograniczania ryzyka kredytowego	Ekspozycje po uwzględnieniu metod ograniczania ryzyka kredytowego	Korekty wartości oraz rezerwy
1	66 577	66 577	0
2	497 257	497 147	104
3	160 063	160 063	0
4	0	0	0

Źródło: Bank

11. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)

Art. 445 a

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR dla każdego rodzaju ryzyka na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi odpowiednio:

Tabela 20. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Wymóg kapitałowy	Wartość wymogu
Ryzyko pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych	3 013
Ryzyk pozycji w instrumentach kapitałowych	3 541
Ryzyko walutowego	11 398
Ryzyko cen towarów	9 468
Inne	-
Razem	27 420

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Art. 445 b

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446)

Art. 446 a-b

*Metody oceny wymogu w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego;
Sposób podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym*

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Główne założenia w zakresie podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz podział kompetencji w tym obszarze określa „Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Ochrony Środowiska S.A.” przyjęta Uchwałą Rady Nadzorczej Banku.

Bank posiada system zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym spoczywa na wszystkich pracownikach Banku, a w szczególności na dyrektorach komórek organizacyjnych/biur Centrali oraz Oddziałów Banku - zgodnie z zakresem odpowiedzialności i zadań.

Bank określa podstawowe limity na ryzyko operacyjne, w tym w szczególności limit tolerancji oraz apetytu na ryzyko operacyjne w skali całego Banku, a także docelowy profil ryzyka operacyjnego. Stopień wykorzystania przyjętych limitów tolerancji i apetytu na ryzyko

operacyjne kontrolowany jest poprzez monitorowanie wielkości ponoszonych strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyodrębnia się systemowe oraz bieżące zarządzania tym ryzykiem.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu przepisów wewnętrznych, procedur i rozwiązań związanych z ryzykiem operacyjnym, m.in. w zakresie zasobów ludzkich, organizacji Banku, zarządzania procesami, systemów teleinformatycznych, bezpieczeństwa, procesów obsługi klientów, rachunkowości, bankowości elektronicznej i kart płatniczych, zlecenia usług podmiotom zewnętrznym, zarządzania modelami.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na zapobieganiu zdarzeniom ryzyka operacyjnego powstającym m.in. przy sprzedaży produktów, w procesach wewnętrznych oraz systemach, podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zdarzeń ryzyka operacyjnego, likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz bieżącym rejestrowaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Bank gromadzi informacje o istotnych zdarzeniach ryzyka operacyjnego w bazie danych zdarzeń ryzyka operacyjnego, posługując się w tym celu dedykowaną aplikacją informatyczną.

Gromadzone informacje wykorzystywane są do:

- bieżącego monitorowania poziomu ryzyka operacyjnego,
- monitorowania działań jednostek i komórek organizacyjnych związanych z zaistniałymi zdarzeniami,
- pomiaru lub szacowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- generowania raportów dotyczących zaistniałych zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, w tym raportów na potrzeby instytucji zewnętrznych.

Informacje z zakresu ryzyka operacyjnego, obejmujące w szczególności poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego, są częścią okresowej sprawozdawczości zarządczej.

Bank analizuje informacje na temat ryzyka operacyjnego w ramach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., dokonuje oceny istotności podmiotów zależnych pod kątem generowania ryzyka operacyjnego, opiniuje przepisy wewnętrzne podmiotów zależnych w tym obszarze oraz przekazuje podmiotom rekomendacje działań w zakresie systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar poziomu ryzyka operacyjnego ma na celu określenie ekspozycji na ryzyko operacyjne. Pomiar dokonywany jest z wykorzystaniem metod ilościowych, jakościowych oraz mieszanych, i dotyczy m.in:

- obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne wg. metody standardowej,
- wyznaczania kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne równego wymogowi kapitałowemu z tytułu ryzyka operacyjnego,
- obliczania i monitorowania kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- przeglądu ryzyka operacyjnego (samoocena potencjalnego ryzyka operacyjnego),
- testów warunków skrajnych.

Ocena poziomu ryzyka operacyjnego dokonywana jest w odniesieniu do:

- zdarzeń ryzyka operacyjnego gromadzonych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego,

- podejmowanych działań operacyjnych,
- przeglądu ryzyka operacyjnego,
- procesów i aplikacji informatycznych w Banku,
- wyników audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej,
- bieżącej i planowanej działalności całego Banku,
- otoczenia zewnętrznego Banku.

Art. 446 b (i)

Wielkość strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2017 roku

Suma strat brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poniesionych w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. w 2017 roku nie uwzględniających pomniejszych o wartości odzyskane bezpośrednio oraz z tytułu mechanizmu transferu ryzyka, wyniosła 3.667,4 tys. PLN:

Tabela 21. Straty brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poniesione w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. w 2017 roku

		w tys. PLN
Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia	Kwota straty brutto
Oszustwa wewnętrzne	Kradzież i oszustwo	4,0
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	140,3
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0,6
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	759,6
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	6,0
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Dokumentacja klienta	1 903,4
	Sprzedawcy i dostawcy	70,4
	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	487,3
Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów	Systemy	280,1
Zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	15,7
Razem		3 667,4

Źródło: Bank

Do najistotniejszych zdarzeń ryzyka operacyjnego pod względem strat finansowych w 2017 roku w Banku należały straty z tytułu błędów ludzkich i nieprawidłowej realizacji transakcji, w tym także związane z ustanowieniem zabezpieczeń kredytów oraz pozwy sądowe klientów (koszty utworzonych rezerw).

W przypadku zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano adekwatne do zaistniałego ryzyka działania mitygujące służące wyjaśnieniu przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości.

Art. 446 b (ii)

Działania zarządcze oraz zasady ograniczania ryzyka operacyjnego

Bank przy realizacji wszystkich działań dąży do optymalizacji ryzyka operacyjnego. Priorytetem działań zarządczych w obszarze ryzyka operacyjnego jest monitorowanie tych

procesów, w których ekspozycja na ryzyko operacyjne wynikająca z wyznaczonego profilu na ryzyko operacyjne jest największa.

W celu ograniczania ekspozycji na ryzyko operacyjne Bank stosuje m.in. następujące instrumenty (metody, techniki i narzędzia):

- organizacja pracy zapewniająca ograniczenie powstania ryzyka operacyjnego poprzez, m.in. rozdzielenie funkcji wykonawczych od kontrolnych, ustalenie limitów w zakresie podejmowania decyzji lub dokonywania operacji w Banku, zarządzanie prawami dostępu do pomieszczeń i systemów w celu ograniczenia możliwości dokonywania działań przez nieuprawnione osoby,
- kontrola wewnętrzna,
- strategiczne limity wewnętrzne na ryzyko operacyjne tj. limit tolerancji i apetytu,
- polityka kadrowa,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego oparte o proces samooceny,
- mapy ryzyka budowane w celu identyfikacji źródeł występowania potencjalnych zagrożeń oraz dokonania oceny poziomu ryzyka z tego tytułu,
- testy warunków skrajnych z tytułu ryzyka operacyjnego,
- wartości progowe kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- klauzule w zawieranych umowach z podmiotami zewnętrznymi, ograniczające ryzyko operacyjne,
- ubezpieczenie mienia bankowego w wyspecjalizowanych firmach,
- dokumentowanie stosowanych w Banku rozwiązań metodycznych, procesowych, organizacyjnych i informatycznych,
- automatyzacja czynności w wyniku zastosowania rozwiązań informatycznych, oraz zwiększenie jakości działań poprzez wykorzystywanie specjalistycznego oprogramowania,
- plany ciągłości działania i plany awaryjne opracowywane dla krytycznych procesów biznesowych Banku,
- analiza adekwatności obliczonych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, do rzeczywiście ponoszonego ryzyka operacyjnego przez Bank,
- szkolenia wewnętrzne dla pracowników Banku mające na celu uświadomienie i zrozumienie roli, wpływu oraz sposobów postępowania w zakresie ryzyka operacyjnego.

Działania zarządcze ryzyka operacyjnego w poszczególnych podmiotach zależnych uwzględniają specyfikę i skalę działalności oraz istotność tych podmiotów pod kątem generowania ryzyka operacyjnego. W 2017 roku istotny wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. miał jeden podmiot zależny – Dom Maklerski BOŚ S.A. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., ze względu na ich profil oraz skalę działania, nie generują istotnego ryzyka operacyjnego w Grupie.

Art. 446 b (iii)

Informacje o najpoważniejszych, zdaniem Banku, zdarzeniach ryzyka operacyjnego jakie wystąpiły w danym roku

W roku 2017 w Banku nie wystąpiły poważne zdarzenia ryzyka operacyjnego (tj. nie zanotowano zdarzeń, których zaistnienie zagrażałoby bezpiecznemu funkcjonowaniu organizacji).

13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447)

Ekspozycje kapitałowe Banku można podzielić ze względu na cel nabycia na następujące grupy:

- 1) akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych:
 - a) akcje w jednostkach zależnych,
 - b) akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży,
- 2) akcje/udziały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu.

Art. 447 a

Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych

Akcje w jednostkach zależnych → akcje w jednostce zależnej wykazywane są według kosztu historycznego.

Tabela 22. Akcje w jednostkach zależnych

	w tys. PLN	
Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Akcje w jednostkach zależnych	77 590	76 605

Zródło: Bank

Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży → akcje znajdujące się w portfelu dostępnym do sprzedaży wyceniane były według wartości godziwej. W przypadku spółek notowanych na rynkach regulowanych, wartość godziwą stanowiła cena rynkowa (kurs notowań akcji). W przypadku spółek nienotowanych na rynkach regulowanych – przybliżoną wartość godziwą stanowiła wartość księgowa akcji. Skutki wyceny do wartości godziwej odnoszone były na kapitał z aktualizacji wyceny. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży były odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny i prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Banku jako pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wykazywana była w rachunku zysków i strat Banku w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych lub w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.

Jeżeli istnieją przesłanki utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat – zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w rachunku zysków i strat.

Tabela 23. Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży

	w tys. PLN	
Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży	57 996	58 008

Zródło: Bank

Art. 447 b

Akcje/udziały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu

Kategoria ta obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do obrotu. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie.

Art. 447 c

Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych

Tabela 24. Kapitałowe papiery wartościowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Rodzaj i charakter ekspozycji	Notowane na giełdzie	Inne ekspozycje (nienotowane na giełdzie)	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22 830	35 166	57 966
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-
RAZEM	22 830	35 166	57 966

Źródło: Bank

Art. 447 d

Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2017 roku, zarówno w Banku jak i spółkach zależnych, nie było zrealizowanych zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

Art. 447 e

Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze ujęte w kapitale podstawowym Tier I

Na dzień 31 grudnia 2017 roku niezrealizowane zyski z instrumentów kapitałowych zaliczonych do kapitału z aktualizacji wyceny w Banku wyniosły 1 960 tys. PLN, natomiast niezrealizowane straty wyniosły 10,4 tys. PLN.

14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)

Art. 448 a

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

W Banku Ochrony Środowiska S.A. i w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmiany stóp procentowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy lub wartość ekonomiczną kapitału własnego. Zgodnie z przyjętą w Banku definicją, księga bankowa obejmuje te pozycje bilansowe i pozabilansowe, które nie zostały zakwalifikowane do księgi handlowej, w tym w szczególności: kredyty, depozyty oraz papiery wartościowe znajdujące się w portfelu inwestycyjnym Banku. Do pozycji narażonych na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej zalicza się wszystkie odsetkowe pozycje bilansowe i pozabilansowe, nieujmowane w księdze handlowej.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje cztery podstawowe rodzaje: ryzyko przeszacowania, ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz ryzyko krzywej dochodowości. Bank dokonuje pomiaru każdego z wyżej wymienionych ryzyk. Pomiar dokonywany jest w oparciu o harmonogramy przepływów kapitałowych oraz przeszacowań wynikające z umów podpisanych z kontrahentami. Dla produktów o nieokreślonych terminach wymagalności/zapadalności, do których zalicza się m.in. środki na rachunkach bieżących oraz oszczędnościowych, określone zostały tzw. portfele replikacyjne odzwierciedlające prawdopodobne terminy przepływów kapitałowych. Ponadto, w pomiarze uwzględniane są potencjalne zachowania klientów takie jak przedpłaty kredytów oraz zerwania depozytów.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną.

Art. 448 b

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku i do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych

Bank dokonuje analizy wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), a także na wynik odsetkowy (WO) Banku, bada ekspozycję Banku na ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości oraz przeprowadza testy warunków skrajnych (stress-test).

Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy (zmiany o ± 100 p.b.) oraz na wartość ekonomiczną kapitału (zmiany o ± 200 p.b.) zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 25. Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy (zmiany o ± 100 p.b.) oraz na wartość ekonomiczną kapitału (zmiany o ± 200 p.b.)

	WEK		WO	
	- 200 p.b.	+ 200 p.b.	- 100 p.b.	+ 100 p.b.
31.12.2017	412	-42 416	-51 577	37 916
31.12.2016	-42 584	-23 709	-54 563	36 939
Zmiana	42 996	-18 707	2 986	977

Źródło: Bank

Zarówno na koniec 2016 r. jak i na koniec 2017 r. powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych.

Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia wzrostu oprocentowania kredytów (do 2-krotności odsetek ustawowych) oraz ograniczenia spadku poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, przy ujemnych rynkowych stopach procentowych.

Na koniec 2016 roku, jak i na koniec 2017 roku ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz ryzyko krzywej dochodowości znajdowały się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy stress-testowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku pokazują, że przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu bankowym utrzymywała się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest stale istotne z uwagi na charakter działalności Banku oraz strukturę portfela papierów wartościowych. Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest tworzony na poziomie negatywnej zmiany wartości ekonomicznej kapitału własnego na skutek zmiany stóp procentowych o ± 200 p.b., tzn. na poziomie Δ WEK. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank z tytułu przedmiotowego ryzyka utworzył kapitał wewnętrzny w wysokości 42,4 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku ryzyko to było oceniane jako istotne, Bank utworzył kapitał wewnętrzny w wysokości 42,6 mln PLN).

15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE (CRR art. 449)

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie posiadała ekspozycji sekurytyzacyjnych.

16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450)

Art. 450 a

Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku Ochrony Środowiska S.A i interes akcjonariuszy oraz mając na względzie przepisy Rozporządzenia MRiF⁸, Bank wprowadził Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.⁹ (dalej „Polityka wynagrodzeń” albo „Polityka”). Polityka ta ma na celu wspieranie

⁸ Rozporządzenie MRiF – Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz.U. 2017, poz. 637), które zastąpiło uchwałę nr 258/2011 KNF od dnia 1 maja 2017 r.

⁹ Stanowiska kierownicze to stanowiska mające istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, identyfikowane według kryteriów Rozporządzenia UE, w związku z Rozporządzeniem MRiF.

realizacji strategii oraz długoterminowych interesów Banku, a także przyczynia się do prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem.

W procesie aktualizacji Polityki wynagrodzeń związanej z dostosowaniem zapisów do:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, a także
- Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 roku uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych (dalej „Rozporządzenie UE”)

Bank korzystał ze wsparcia firmy doradczej PwC w odniesieniu do kryteriów jakościowych i kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

Polityka wynagrodzeń w zaktualizowanej formie obowiązuje od początku 2017 roku.

W proces ustalania i aktualizacji Polityki wynagrodzeń zaangażowani byli:

Rada Nadzorcza, która:

- powołała spośród swoich członków Komitet ds. wynagrodzeń, w 3-osobowym składzie,
- zatwierdziła Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.,
- zatwierdziła Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.,
- podejmuje decyzje o ustaleniu, przyznaniu, ograniczeniu, odmowie wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu,
- zapoznaje się z corocznym raportem z przeglądu wdrożenia Polityki wynagrodzeń, dokonywanego przez Departament Audytu Wewnętrznego.

Komitet ds. wynagrodzeń, który:

- opiniuje Politykę wynagrodzeń w Banku oraz Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., opiniuje Listę stanowisk kierowniczych oraz jej coroczną aktualizację,
- projektuje wynagrodzenia członków Zarządu, w tym wysokość i składniki wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenia zmienne i kryteria oceny wyników pracy oraz rekomenduje je Radzie Nadzorczej,
- opiniuje i monitoruje wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, osób odpowiedzialnych za kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego.

W roku 2017 Komitet ds. Wynagrodzeń pracował w następującym składzie:

- Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
- Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu,
- Janina Goss – Członek Komitetu.

Zarząd Banku, który:

- uchwalił Politykę wynagrodzeń w Banku i w Grupie Kapitałowej oraz dba o ich aktualizację,
- prowadzi Listę stanowisk kierowniczych zgodnie z Rozporządzeniem UE w związku z Rozporządzeniem MRIF oraz dokonuje corocznej aktualizacji Listy,
- odpowiada za wdrożenie zasad Polityki wynagrodzeń,

- podejmuje decyzje o ustaleniu, przyznaniu, ograniczeniu, wstrzymaniu, odmowie wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego w odniesieniu do podległych osób zajmujących stanowiska kierownicze, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. wynagrodzeń.

Departament Kadr i Szkolenia, który:

- opracowuje projekty Polityk wynagrodzeń w Banku i w Grupie Kapitałowej i zapewnia ich aktualizację,
- dba o prawidłowy przebieg procesów i operacji związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem Polityki wynagrodzeń,
- prowadzi sekretariat Komitetu ds. wynagrodzeń.

Wdrożenie Polityki wynagrodzeń podlegało przeglądowi dokonанemu przez komórkę audytu wewnętrznego. Raport z przeglądu został przedstawiony Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej Banku.

Bank objął spółki zależne Polityką wynagrodzeń, za wyjątkiem Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A., który wprowadził politykę wynagrodzeń na podstawie i zgodnie z wymogami Rozporządzenia MRiF i podlega przeglądowi przez audyt wewnętrzny tego podmiotu.

Art. 450 b

Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

W przypadku wynagrodzeń zmiennych zależnych od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze, wyników linii biznesowej/komórki organizacyjnej/ jednostki organizacyjnej w obszarze odpowiedzialności tej osoby i wyników Banku. Przez wyniki rozumie się: założone w strategii i/lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne (w tym niefinansowe).

Dyrektorzy komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zgodności, komórki prawnej, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, komórki odpowiedzialnej za sprawy kadrowe są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji; wynagrodzenie zmienne tych osób nie jest uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Premia dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w pionach biznesowych jest zależna od wyników zarządczych tych pionów. Na potrzeby wyznaczania wyniku zarządczego w ramach systemu wewnętrznych stawek transferowych uwzględniany jest koszt ryzyka płynności poprzez ustalanie dodatkowej stawki finansowania, a koszt ryzyka kredytowego poprzez budżetowanie kosztów dotworzenia odpisów z tytułu utraty wartości aktywów i ich uwzględnianie w siatce celów systemu motywacyjnego (do decyzji biznesowych). Koszty kapitału, płynności i ryzyka są uwzględniane przy zawieraniu transakcji, w bieżącej działalności, w kalkulowanej marży.

Pomiar wyników finansowych poprzez uwzględnienie korekty o ryzyko w perspektywie długoterminowej dokonywany jest przez wskaźnik rentowności aktywów ważonych ryzykiem (RORAA) zarówno na poziomie Banku jak i pionów biznesowych.

Art. 450 c

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Polityka wynagrodzeń określa zasady ustalania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenia stałe i zmienne, zasady dokonywania oceny pracy oraz wskazuje na metodologię wyłaniania osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Stale składniki wynagrodzenia odzwierciedlają wymagane na danym stanowisku kompetencje, złożoność pracy, zakres odpowiedzialności i doświadczenie zawodowe oraz praktykę placową stosowaną w sektorze bankowym. Stanowią one na tyle dużą część wynagrodzenia łącznego, że umożliwia to prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

Przez zmienne składniki wynagrodzeń w Banku rozumie się:

- 1) premie,
- 2) prowizje,
- 3) nagrody,
- 4) długookresowe programy motywacyjne,
- 5) inne składniki wynagrodzenia, jeśli nie są wypłacane miesięcznie lub ich wysokość zależy od zrównoważonych i dostosowanych do ryzyka wyników finansowych Banku, linii biznesowej/wyników komórki organizacyjnej/ jednostki organizacyjnej, w której zatrudniony jest pracownik lub indywidualnych wyników pracownika.

Polityka wynagrodzeń zakłada m.in.:

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska S.A. Przez akcje rozumie się:
 - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,
 - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce,
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat tak, aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Na koniec 2017 roku na Liście osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku były wpisane 24 stanowiska¹⁰. W związku z fluktuacją oraz zmianami organizacyjnymi, w trakcie roku, listą stanowisk kierowniczych objęto w sumie 46 osób, w

¹⁰ Według zasad zawartych w Rozporządzeniu UE, jako mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, został zidentyfikowany Prezes Zarządu Domu Maklerskiego BOŚ S.A. (spółki z Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.), którego w zakresie wynagrodzenia zmiennego obowiązują zasady określone w Rozporządzeniu MRiF, a także w polityce wynagrodzeń w Domu Maklerskim BOŚ S.A. W związku z powyższym oraz wobec faktu, iż Prezes Zarządu Domu Maklerskiego BOŚ S.A. nie jest osobą zatrudnioną w Banku na żadnej z możliwych podstaw, nie mają do niego zastosowania postanowienia Polityki wynagrodzeń ani innych regulacji płacowych w tym zakresie obowiązujących pozostałe osoby wymienione na Liście, zajmujące stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

tym 8 Członków Rady Nadzorczej, wobec których nie stosuje się przepisów Rozporządzenia MRiF i Polityki dotyczących zmiennych składników wynagrodzenia.

Wynagrodzenie zmienne, w tym część odroczone, jest przyznawane i wypłacane w zależności od sytuacji finansowej Banku, oraz gdy jest uzasadnione wynikami Banku, linii biznesowej/komórki organizacyjnej/ jednostki organizacyjnej w obszarze odpowiedzialności pracownika oraz efektami pracy tej osoby.

Wynagrodzenie zmienne, w tym część odroczone, jest:

- 1) ograniczane lub wstrzymywane, m. in. w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
- 2) ograniczane lub Bank może odmówić jego wypłaty bądź realizacji, w szczególności gdy:
 - a) wyniki Banku niekorzystnie i znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok,
 - b) dowiedziono znaczącego uchybienia lub błędu osoby zajmującej stanowisko kierownicze,
 - c) dowiedziono niewłaściwego postępowania osoby zajmującej stanowisko kierownicze lub popełnienia istotnych błędów,
 - d) osoba zajmująca stanowisko kierownicze uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania,
 - e) osoba zajmująca stanowisko kierownicze nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękopisami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem,
- 3) ograniczane w sytuacji korzystania przez Bank z wyjątkowej interwencji publicznej.

Art. 450 d

Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń

Zgodnie z Polityką maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b i c) Rozporządzenia MRiF. Zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie dotyczy Członków Zarządu Banku.

Art. 450 e

Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Wysokość wynagrodzenia zmiennego zależy od:

- efektywności, wydajności i jakości pracy pracownika mierzonej wykonaniem ustalonych zadań indywidualnych, z wykorzystaniem kryteriów ilościowych, wartościowych, wskaźnikowych, jakościowych i terminowych,
- efektywności i wydajności linii biznesowej/komórki organizacyjnej/ jednostki organizacyjnej leżącej w obszarze odpowiedzialności pracownika, mierzonej stopniem realizacji postawionych celów finansowych i/lub sprzedażowych,
- wyników finansowych całego Banku, mierzonych stopniem realizacji wielkości zaplanowanych.

Ocena wyników obejmuje okres co najmniej 3 lat tak, aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Art. 450 f

Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

Zmiennymi składnikami wynagrodzenia w Banku Ochrony Środowiska S.A. są: premie, prowizje, nagrody, długookresowe programy motywacyjne oparte na akcjach Banku oraz inne składniki wynagrodzeń, o ile nie są wypłacane miesięcznie lub ich wysokość zależy od wyników finansowych Banku, linii biznesowej/komórki organizacyjnej/ jednostki organizacyjnej leżącej w obszarze odpowiedzialności pracownika oraz indywidualnych wyników pracownika.

Premie Członków Zarządu uzależnione są w szczególności od poziomu realizacji celów zarządczych i nie mogą przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego w poprzednim roku obrotowym.

Celami zarządczymi mogą być, w szczególności:

- wzrost zysku netto Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- C/I Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- zwrot na aktywach ważonych ryzykiem Banku i Grupy Kapitałowej Banku (RORAA) oraz wyników nadzorowanej linii biznesowej,
- cele indywidualne.

Premie osób zajmujących stanowiska kierownicze, nie będących Członkami Zarządu, są zróżnicowane z uwagi na wpływ na realizację wyniku finansowego Banku:

- osoby mające bezpośredni wpływ na wynik finansowy Banku mogą otrzymać premię zgodnie z indywidualnym wskaźnikiem premiovym, który przynajmniej w 70% uzależniony jest od realizacji mierników finansowych (np. wynik na działalności bankowej z uwzględnieniem odpisów Obszaru Biznesowego, wynik finansowy brutto Banku) i wskaźnikowych (np. C/I, RORAA na poziomie Banku, RORAA na poziomie Obszaru Biznesowego);
- pozostałe osoby mogą otrzymać nagrodę uznaniową w ramach utworzonej na ten cel puli nagrodowej. Wysokość puli nagrodowej w danym roku jest w pełni uzależniona od stopnia realizacji wyniku finansowego brutto Banku i RORAA Banku, przy czym nagroda dla dyrektorów: komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zgodności, komórki prawnej, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, komórki odpowiedzialnej za sprawy kadrowe nie może być uzależniona od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności.

W sytuacji, gdy:

- wysokość całkowitego wynagrodzenia zmiennego w ujęciu miesięcznym jest mniejsza niż 80% średniego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze finansowym wg GUS
- oraz
- stosunek wynagrodzenia zmiennego do stałego jest niższy niż 30%,
- osoba zajmująca stanowisko kierownicze nie podlega mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku.

Program motywacyjny w formie papierów wartościowych

W 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez Bank trzyletniego programu tzw. opcji menedżerskich („Program”), obejmującego lata: 2012, 2013 i 2014. W 2015 r. nastąpiło rozliczenie ostatniej transzy Programu – za 2014 r. W roku sprawozdawczym Program nie był kontynuowany.

W ramach Programu kluczowa kadra menedżerska Grupy BOŚ S.A. mogła nabyć prawa do bezpłatnego otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 zł. Program był skierowany do maksymalnie 200 osób.

Program składał się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie mogła przekroczyć 200 tysięcy. Warranty były proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Jeden warrant uprawniał do nabycia jednej akcji Banku Ochrony Środowiska S.A.

Warunkiem przyznania praw do warrantów było osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniem (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012 r. warunku kursu akcji i warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

W 2013 r. dokonano modyfikacji Programu, której celem było utrzymanie wysokiej motywacji do realizacji zadań indywidualnych, a przez to do długoterminowego budowania wartości Banku oraz złagodzenie negatywnego wpływu na powodzenie Programu elementów niezależnych od menedżerów. Program za 2013 r. zakończył się sukcesem. W 2014 r. po sprawdzeniu spełnienia warunków określonych w regulaminie, warunkowo ustalono prawa 105 osób uprawnionych w ramach Grupy BOŚ do 200 000 warrantów serii B, w tym 90 osób w Banku do 164 400 warrantów, z czego 15 720 warrantów - z przeznaczeniem do objęcia przez członków Zarządu BOŚ S.A. (w tym 4 osoby w roku sprawozdawczym nie wchodzące w skład Zarządu BOŚ S.A.). W Dniu Oferty, tj. 28 listopada 2014 r., Bank zaproponował objęcie ustalonej liczby warrantów osobom uprawnionym. Termin wykonania praw do objęcia akcji serii S przez posiadaczy warrantów serii B upłynął z dniem 31 grudnia 2017 r.

Program był kontynuowany w 2014 r., w trakcie którego ustalono potencjalne prawa 168 osób w ramach Grupy BOŚ S.A. do 192 320 warrantów serii C, w tym 151 osób w Banku do 166 620 warrantów, z czego 11 320 warrantów – z przeznaczeniem do objęcia przez Członków Zarządu BOŚ S.A. (w tym 4 osoby w roku sprawozdawczym nie wchodzące w skład Zarządu BOŚ S.A.).

W 2015 r. dokonano weryfikacji spełnienia warunków (rynkowych i nierynkowych) określonych w Regulaminie, w szczególności warunku zysku na akcję Banku oraz realizacji zadań indywidualnych. Z uwagi na niespełnienie warunku kursu akcji, Program za 2014 r. nie został zrealizowany, a tym samym warrantów serii C nie zostały przyznane.

Program nie podlegał zmianom w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 r.

Art. 450 g

Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w podziale na linie biznesowe za 2017 rok

W 2017 r. jednej osobie mającej istotny wpływ na profil ryzyka Banku, została przyznana nagroda pieniężna w wysokości 10 tys. zł. nagroda ta została przyznana za działania wykonane w roku 2016. Zgodnie z postanowieniami Polityki wynagrodzeń, wynagrodzenie zmienne nie podlegało mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia w akcjach.

Tabela 26. Wysokość wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w podziale na linie biznesowe za rok 2017

w tys. PLN	
Linie biznesowe	Wynagrodzenie całkowite za 2017* rok (wynagrodzenie stałe i zmienne)
Obszar nadzorczy (Rada Nadzorcza)	883,0
Obszar Rynku Detalicznego	921,0
Obszar Rynku Korporacyjnego	1 167,2
Obszar Finansów	1 532,7
Obszar Ryzyka	1 990,8
Obszar Zarządczy*	2 180,0
Razem	8 674,7
w tym: Członkowie Zarządu**	1 831,3

Źródło: Bank

* Z dniem 17.02.2017 r. zlikwidowano Obszar Zarządczo-Organizacyjny i Finansów i w jego miejsce utworzono Obszar Zarządczo-Organizacyjny i Obszar Finansów. Następnie w dniu 22.06.2017 r. zlikwidowano Obszar Zarządczo-Organizacyjny i w jego miejsce utworzono Obszar Zarządczy.

** Dane uwzględniają również 4 Członków Zarządu Banku, nie wchodzących w skład Zarządu Banku na dzień 31.12.2017 r.

Art. 450 h (i-iv)

Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń członków Zarządu i pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze za rok 2017

Wynagrodzenie zmienne za wyniki 2017 roku – na dzień publikacji niniejszych Informacji – nie zostało jeszcze przyznane. Bank dokona aktualizacji przedstawionych Informacji, o ile wynagrodzenie zmienne za wyniki 2017 r., po weryfikacji spełnienia warunków koniecznych do jego naliczenia, zostanie przyznane.

(i)

Tabela 27. Wynagrodzenie stałe i zmienne Członków Zarządu Banku i pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze za rok 2017

w tys. PLN					
Lp.	Grupa	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne	Wynagrodzenie całkowite
A	Członkowie Rady Nadzorczej, Członkowie Zarządu oraz, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu	33	6 800,3	-	6 800,3

	w tym: Członkowie Rady Nadzorczej Członkowie Zarządu*	88	883,0 1 831,3	- -	883,0 1 831,3
B	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku**	13	1 864,4	10	1 874,4
	Razem	46	8 664,7	10	8 674,7

Źródło: Bank

*Dane uwzględniają również 4 Członków Zarządu Banku, nie wchodzących w skład Zarządu Banku na dzień 31.12.2017 r.

**Ujęto także stanowiska, które w trakcie 2017 roku w wyniku zmian organizacyjnych przestały bezpośrednio podlegać Członkom Zarządu Banku.

(ii)

W 2017 r. jednej osobie mającej istotny wpływ na profil ryzyka Banku, została przyznana nagroda pieniężna w wysokości 10 tys. zł. za działania wykonane w roku 2016r. Zgodnie z postanowieniami Polityki wynagrodzeń, wynagrodzenie zmienne nie podlegało mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia w akcjach.

W 2016 r. Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii za 2016 r. osobom mającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego. W związku z powyższym - w 2017 r. - wynagrodzenie zmienne za rok 2016 nie podlegało rozliczaniu.

(iii)

Tabela 28. Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą z podziałem na część przyznaną i jeszcze nie przyznaną (Za wyniki 2014, 2015 i 2016 roku nie przyznano wynagrodzeń podlegających odroczeniu)

w tys. PLN

Lp.	Grupa	Wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą – część już przyznana*
A	Członkowie Rady Nadzorczej, Członkowie Zarządu oraz, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu**	610,7
	w tym: Członkowie Rady Nadzorczej Członkowie Zarządu**	nie dotyczy 590,7
B	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku**	21,2
	Razem	632,0

Źródło: Bank

* Część przyznana za rok 2012 i 2013

** W analizie uwzględniono wynagrodzenia odroczone osób, których na dzień 31.12.2017 r. nie łączył z Bankiem stosunek pracy (5 Członków Zarządu Banku oraz 2 osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku).

(iv)

W 2017 r. z uwagi na objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego – zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz z uwagi na fakt, że wyniki Banku osiągnięte w 2016 r. znacząco odbiegały od zatwierdzonego Planu finansowego na 2016 r., w trosce o

interesy Banku, jego Klientów i Akcjonariuszy, nie przyznano trzeciej (ostatniej) transzy odroczonego wynagrodzenia zmiennego za wyniki 2013 r., w tym Członkom Zarządu BOŚ S.A.

(v)

W roku 2017 nie odnotowano płatności związanych z podjęciem zatrudnienia przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

(vi)

Tabela 29. Wynagrodzenie z tytułu odpraw wypłaconych członkom Zarządu Banku i pozostałym osobom zajmującym stanowiska kierownicze w roku 2017

w tys. PLN

Łączna kwota odpraw wypłaconych w 2017 roku	Liczba osób	Najwyższa płatność na rzecz jednej osoby
448,5	4	150

Źródło: Bank

Art. 450 i

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

W roku 2017 łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w BOŚ S.A. nie przekroczyło równowartości 1 000 000 euro.

17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451)

Art. 451.1 a

Wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., zgodnie z art. 429 ust. 2 CRR podjęła decyzję o ujawnianiu wskaźnika dźwigni przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I.

Wartość wskaźnika dźwigni, obliczonego zgodnie z art. 429 CRR na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 8,24%.

Wskaźnik dźwigni dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. obliczany jest w cyklu kwartalnym.

Art. 451.1 b

Podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosownymi informacjami ujawnianymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych

Tabela 30. Podział miary ekspozycji całkowitej i wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2017 roku
w tys. PLN

Wartość i podział ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni	Wartość na dzień 31.12.2017
Instrumenty pochodne: Aktualny koszt odtworzenia	199 739
Instrumenty pochodne: Kwota narzutu obliczona metodą wyceny według wartości rynkowej	80 387
Pozycje pozabilansowe z uwzględnieniem współczynników konwersji zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	1 058 924
Inne aktywa	19 452 822
(-) Odliczona kwota aktywów - kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	-112 235
Łączne ekspozycje wskaźnika dźwigni - przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I	20 679 637
Kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	1 703 487
Wskaźnik dźwigni finansowej końca kwartału - w pełni wprowadzona definicja	8,24%

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Tabela 31. Uzgodnienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2017 roku
w tys. PLN

Uzgodnienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Wartość na dzień 31.12.2017
Suma aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	19 676 720
Korekty z tytułu aktywów spółek, które są uwzględniane do konsolidacji rachunkowej, ale nie są ujęte w konsolidacji ostrożnościowej	-2 047
Pozostałe korekty	-22 112
Suma aktywów do kalkulacji dźwigni finansowej	19 652 561

Źródło: Bank

Art. 451.1 c

W stosownych przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała możliwości przewidzianej w art. 429 ust. 11 Rozporządzenia CRR.

Art. 451.1 d

Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej

Prowadzona w roku 2017 przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej miała na celu należyte zabezpieczenie Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. przed tym ryzykiem.

Polityki i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej koncentrowały się na:

- określeniu podstawowych celów zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w perspektywie krótkoterminowej,
- zapewnieniu zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- monitorowaniu wartości wskaźnika w cyklach co najmniej kwartalnych,
- wprowadzeniu planów awaryjnych na wypadek wystąpienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej.

Wskaźnik dźwigni finansowej raportowany był w cyklach miesięcznych, w ujęciu jednostkowym.

Art. 451.1 e

Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni

Na dzień 31 grudnia 2017 r. poziom wskaźnika dźwigni ukształtował się na poziomie 8,24%.

Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I zaprezentowane zostały w Tabeli 5 w części 3 Fundusze własne art. 437 b-c.

18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452)

W roku 2017 Bank nie stosował metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453)

W 2017 roku Bank stosował techniki redukcji ryzyka kredytowego (*ang. Credit Risk Mitigant – CRM*) celem ograniczenia ryzyka generowanego przez ekspozycje kredytowe, zgodnie z wytycznymi rekomendowanymi przez zewnętrzne organy nadzorcze. Bank stosując techniki redukcji ryzyka kredytowego zakładał, że ekspozycja kredytowa objęta technikami redukcji ryzyka kredytowego nie będzie generować ryzyka kredytowego wyższego niż ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone. Jedynie pewne typy zabezpieczeń oraz pewne typy podmiotów wystawiających gwarancje spełniają wymagania pozwalające wykorzystywać je do redukcji wymogów kapitałowych.

Ponadto w regulacjach dotyczących adekwatności kapitałowej oraz w regulacjach wewnętrznych Banku określono, że proces zarządzania prawnymi zabezpieczeniami ekspozycji kredytowych oraz warunki w umowach o zabezpieczenie muszą spełniać minimalne wymogi w zakresie:

- procedury monitorowania wartości rynkowej,
- ubezpieczenia,
- braku wątpliwości prawnych dotyczących prawidłowości ustanowienia zabezpieczenia.

W roku 2017 Bank, w celu prezentacji w rachunku adekwatności kapitałowej technik ograniczania ryzyka kredytowego, stosował metodę kompleksową uznawania zabezpieczeń.

Techniki ograniczania ryzyka kredytowego przy obliczaniu wymogu kapitałowego metodą standardową uwzględniają:

- ochronę kredytową rzeczywistą – techniki redukcji ryzyka kredytowego, w których zmniejszenie ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji kredytowej wynika z prawa Banku do upłynnienia, dokonania transferu lub przejęcia przyjętych na zabezpieczenie aktywów lub środków pieniężnych. Zgodnie z obowiązującą metodą, Bank stosował następujące rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach rzeczywistej ochrony kredytowej:
 - zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne wystawione przez Bank,
 - dłużne papiery wartościowe spełniające określone wymogi,
 - złoto,
 - zabezpieczenia w postaci hipotek na nieruchomościach.
- ochronę kredytową nierzeczywistą – techniki redukcji ryzyka kredytowego, w których zmniejszenie ryzyka kredytowego wynika z zobowiązania strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych, określonych w umowie zdarzeń kredytowych. Bank stosował następujące rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach nierzeczywistej ochrony kredytowej:
 - gwarancje oraz regwarancje,
 - wymienione poniżej rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach rzeczywistej ochrony kredytowej, które na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej traktowane były jak gwarancje:
 - zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu banku będącego stroną trzecią,
 - polisy ubezpieczeniowe,
 - papiery wartościowe z opcją odkupu na żądanie.

Art. 453 a

Polityka i procedury dotyczące kompensowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, w Banku nie było stosowane kompensowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych zgodnie z art. 205 Rozporządzenia CRR.

Bank w aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych ujętych w sprawozdaniu finansowym nie stosuje kompensaty wartości posiadanych instrumentów finansowych. W „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” zaprezentowano

informację o potencjalnym ujęciu instrumentów finansowych, dla których istnieje możliwość przeprowadzenia kompensat zgodnie z właściwymi umowami.

Art. 453 b

Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

Prowadzona w roku 2017 przez Bank polityka zabezpieczeń miała na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń umożliwiających wysoki poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Podczas ustanawiania zabezpieczeń dopuszczalne było stosowanie jednocześnie kilku form zabezpieczania wierzytelności.

Polityka i procedury wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania zabezpieczeniami wprowadzały obowiązek spełnienia wymagań dotyczących uznawalności prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych i głównie koncentrowały się na:

- skutecznym ustanowieniu zabezpieczenia, które na wypadek wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiało sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych,
- zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- monitorowaniu wartości zabezpieczeń z częstotliwością zapewniającą posiadanie przez Bank aktualnych danych dotyczących wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych,
- wprowadzeniu planów awaryjnych na wypadek wystąpienia sytuacji znacznego obniżenia wartości przyjętych zabezpieczeń wskutek zmian czynników makroekonomicznych.

Do wyceny prawnych zabezpieczeń stosowane było podejście ostrożnościowe, uwzględniające podczas ustanawiania zabezpieczenia długoterminową wartość rynkową oraz możliwą zmienność wartości przyjętego zabezpieczenia w czasie.

Wycena zabezpieczeń opierała się na następujących zasadach:

- w odniesieniu do zabezpieczeń rzeczowych – określeniu bieżącej wartości rynkowej przy założeniu funkcjonowania dla tych zabezpieczeń rynku umożliwiającego szybkie upłynięcie w przypadku wystąpienia niewypłacalności dłużnika Banku,
- możliwości obniżenia wartości zabezpieczenia, jeżeli jego rodzaj, lokalizacja i charakter (np. poziom zużycia, czas eksploatacji) wskazują na niepewność co do możliwości utrzymania wartości rynkowej.

Wartość zabezpieczenia podlegała cyklicznemu monitorowaniu.

Art. 453 c

Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Zasady ograniczania ryzyka kredytowego w Banku były ściśle powiązane z zakresem prawnych zabezpieczeń uznawanych i stosowanych przez Bank w procesie kredytowym. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona na określonym poziomie. Poziom zabezpieczenia zależał w szczególności od: rodzaju transakcji, oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i długości okresu kredytowania.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank dokonywał weryfikacji podstawowych kryteriów decydujących o jego skuteczności, w tym:

- płynności zabezpieczenia, tj. możliwości zbycia przedmiotu zabezpieczenia bez istotnego obniżenia jego ceny w czasie,
- wartości możliwej do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego,
- dostępu i możliwości kontroli przedmiotu zabezpieczenia w okresie trwania ekspozycji.

Bank przyjmował zabezpieczenia rzeczowe i osobiste.

Podstawowe stosowane przez Bank formy zabezpieczenia obejmowały w szczególności:

- dla ekspozycji wobec osób fizycznych – nieruchomości mieszkalne, zastawy rejestrowe na ruchomościach, poręczenia osób fizycznych, przelew wiarygodności z różnych form ubezpieczenia,
- dla ekspozycji wobec klientów innych niż osoby fizyczne – nieruchomości komercyjne, zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówką, gwarancje i poręczenia banków oraz podmiotów o dobrej sytuacji finansowo-ekonomicznej, zastawy rejestrowe na ruchomościach bądź zbiorze rzeczy ruchomych lub praw stanowiących organizacyjną całość, przelew wiarygodności.

Dla potrzeb określenia wartości zabezpieczenia Bank dokonywał korekty wartości przedmiotu przyjętego na zabezpieczenia stosując wskaźniki korygujące ustalane indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów, w szczególności z wykorzystaniem stóp odzysku dla danego przedmiotu zabezpieczenia oraz wiedzy eksperckiej osób zaangażowanych operacyjnie w proces windykacji.

Bank stosował zalecenia Rekomendacji S w sprawie maksymalnych poziomów LtV i wymaganego wkładu własnego kredytów zabezpieczonych hipotecznie.

W szczególności, w przypadku nieruchomości podstawą do określenia wartości przyjmowanego zabezpieczenia była wycena sporządzona przez osobę posiadającą niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w zakresie oceny wartości nieruchomości. Bank weryfikował wartość z wyceny wykorzystując dane, m.in. z Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON) oraz Cenatorium Sp. z o.o.

Ustanowienie zabezpieczenia, o ile było ono wymagane, stanowiło warunek uruchomienia finansowania.

Wartość zabezpieczenia podlega monitorowaniu w całym okresie trwania transakcji. W procesie monitorowania wartości nieruchomości Bank stosował, m.in. grupową aktualizację wartości przy wykorzystaniu metod statystycznych.

W przypadku zmniejszenia lub utraty wartości przez przedmiot stanowiący zabezpieczenie Bank, poprzez odpowiednie postanowienia w umowie o zawarcie transakcji kredytowej, był uprawniony do żądania ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Art. 453 d

Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W roku 2017 Bank Ochrony Środowiska S.A. nie realizował transakcji w zakresie kredytowych instrumentów pochodnych.

Główni gwaranci, od których Bank otrzymał gwarancję lub poręczenie zabezpieczające spłatę udzielonych transakcji kredytowych, na dzień 31 grudnia 2017 roku, to:

- podmioty niefinansowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 267,20 mln PLN (51,46% ogółu gwarancji i poręczeń zaksięgowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku),
- Bank Gospodarstwa Krajowego: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 214,64 mln PLN (41,33% ogółu j.w.),
- instytucje samorządowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 36,79 mln PLN (7,09% ogółu j.w.),
- monetarne instytucje finansowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 0,36 mln PLN (0,07% ogółu j.w.),
- pozostali gwaranci: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 0,25 mln PLN (0,05% ogółu j.w.).

Ogółem wartość otrzymanych gwarancji i poręczeń od wszystkich wymienionych podmiotów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 519,24 mln PLN.

Przed przyjęciem gwarancji lub poręczenia Bank ocenia wiarygodność dostawcy zabezpieczenia.

Art. 453 e

Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego

Wartość brutto kredytów w CHF w portfelu kredytowym BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 1 057 mln PLN (wartość netto 1 033 mln PLN), co stanowiło 8,1% wszystkich kredytów i pożyczek udzielonych klientom i innym bankom. Najwięcej kredytów brutto w CHF stanowiły kredyty mieszkaniowe (98%). Udział kredytów posiadających przesłankę utraty wartości i wykazujących utratę wartości udzielonych w CHF wyniósł 5,8%.

Pozycja walutowa w CHF zamykana jest transakcjami FX SWAP. Na dzień 31 grudnia 2017 roku otwarta pozycja w CHF była domknięta i nie przekraczała kwoty 818 tys. PLN (229 tys. CHF).

Bank zarządza koncentracją w obszarze ryzyka poprzez wprowadzenie limitów wewnętrznych i ich monitorowanie. Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru i monitorowania znajduje się w „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku” (nota 5.1. (e)).

Art. 453 f, g

Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe, inne uznane zabezpieczenia, gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności;

Całkowita wartość ekspozycji podana oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosuje kompensowania ekspozycji bilansowych lub pozabilansowych w ramach rachunku adekwatności kapitałowej. W ramach uwzględnianych technik ograniczania ryzyka kredytowego przeważają instrumenty ochrony kredytowej nieruchomości.

Wartość ekspozycji objęta uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem oraz wartość ekspozycji, która jest objęta gwarancją według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 32. Zestawienie wartości ekspozycji objętych uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem oraz wartość ekspozycji, która jest objęta gwarancją na dzień na 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji która jest objęta uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem ¹¹	Wartość ekspozycji która jest objęta gwarancjami
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	-	-
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	-	-
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	-	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	29 111	42 344
Ekspozycje detaliczne	16 929	105 133
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	76 921	78 919
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	49 834	29 909
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	-
Inne pozycje	-	-

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Na koniec roku 2017 w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. nie wystąpiły ekspozycje objęte kredytowymi instrumentami pochodnymi.

20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454)

W roku 2017 Bank i Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowały zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455)

W 2017 roku Bank i Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowały wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

¹¹ Wartość ekspozycji po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw.

ZAŁĄCZNIKI

**do Informacji dotyczących Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady
(UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016
roku**

ZAŁĄCZNIK 1.

Oświadczenie Zarządu Banku (CRR art. 435.1 e)

Zarząd Banku Ochrony Środowiska S.A. oświadcza, że opisane w Informacjach ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku

Imię, nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
Bogusław Białowas	Prezes Zarządu	
Arkadiusz Garbarczyk	Wiceprezes - pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	
Konrad Raczkowski	Wiceprezes Zarządu	

Warszawa, dnia 6 marca 2018 r.

ZAŁĄCZNIK 2. Różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN

AKTYWA	BILANS W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM	BILANS O ZAKRESIE REGULACYJNYM	REFERENCJA (wartość bezwzględna określona w kolumnie B oraz znak wskazany przy referencji)
	A	B	C
Kasa, środki w Banku Centralnym	632 772	632 770	
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	375 748	375 748	
Inne lokaty na rynku pieniężnym	0	0	
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19 641	19 641	
Pochodne instrumenty finansowe	178 424	180 374	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 722	4 722	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 343 773	12 371 199	
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	5 539 720	5 539 721	
dostępne do sprzedaży	4 133 456	4 133 456	
utrzymywane do terminu zapadalności	1 406 264	1 406 264	
Aktywa zastawione	0	0	
Inwestycje w jednostkach zależnych	0	0	
w tym: w jednostkach sektora finansowego	0	10 585	(+) załącznik nr 4 pkt 73
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	0	0	
Nieruchomości inwestycyjne	0	0	
Wartości niematerialne	120 355	120 285	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 80% wartości niematerialnych	96 284	96 228	(-) załącznik nr 4 pkt 8, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Wartość firmy	973	586	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 80% wartości firmy	778	469	(-) załącznik nr 4 pkt 8, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Rzeczowe aktywa trwałe	72 720	48 565	
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	76 165	70 975	
Bieżące	716	716	
Odroczone	75 449	70 258	
aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	172 430	167 557	(+) załącznik nr 4 pkt 75
aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych	479	0	
w tym: 30% aktywów z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych	144	0	(-) załącznik nr 4 pkt 10
rezerwy na koszty rzeczowe i osobowe	4 860	4 860	

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

podlegające odliczeniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego powiązane z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartymi na przyszłej rentowności i wynikającymi z różnic przejściowych	-89 164	-89 004	(-) załącznik nr 4 pkt 75
niepodlegające odliczeniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego od aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności	-14 192	-14 192	(-) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 80% odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	-11 354	-11 354	(+) załącznik nr 4 pkt 8, (+) załącznik nr 4 pkt 27
Inne aktywa	311 707	310 087	
A k t y w a r a z e m	19 676 720	19 674 673	

PASYWA	BILANS W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM	BILANS O ZAKRESIE REGULACYJNYM	REFERENCJA (wartość bezwzględna określona w kolumnie B oraz znak wskazany przy referencji)
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	
Zobowiązania wobec innych banków	479 534	479 534	
Pochodne instrumenty finansowe	68 238	68 238	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 571	20 571	
Zobowiązania wobec klientów	15 463 833	15 468 935	
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	829 980	829 981	
Zobowiązania podporządkowane	595 692	595 692	
w tym: obligacje podporządkowane zaliczane do Tier II	479 523	479 523	(+) załącznik nr 4 pkt 47
Rezerwy	17 539	17 539	
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	1 765	1 765	
Bieżące	727	727	
Odroczone	1 038	1 038	
Pozostałe zobowiązania	339 135	338 099	
Zobowiązania razem	17 816 287	17 820 354	
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Banku:			
Kapitał podstawowy	1 161 583	1 161 583	
opłacone instrumenty kapitałowe	628 732	628 732	(+) załącznik nr 4 pkt 1
Ażio	532 851	532 851	(+) załącznik nr 4 pkt 1
Akcje własne	-1 292	-1 292	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 80% akcje własne wykupione	-1 034	-1 034	(-) załącznik nr 4 pkt 16, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Kapitał z aktualizacji wyceny	10 598	10 598	

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	0	0	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 11
wycena instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane zyski	24 385	24 385	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane straty	-17 050	-17 050	(-) załącznik nr 4 pkt 3, (+) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane zyski	1 960	1 960	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane straty	-113	-113	(-) załącznik nr 4 pkt 3, (+) załącznik nr 4 pkt 26a
przeszacowanie zobowiązania z tyt. świadczeń pracowniczych	3 838	3 838	(+) załącznik nr 4 pkt 3
odroczonego podatku dochodowego	-2 474	-2 474	
Zyski zatrzymane	689 544	683 430	
kapitał rezerwowy	613 668	612 174	(+) załącznik nr 4 pkt 3
fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302	48 302	(+) załącznik nr 4 pkt 3a
zyski zatrzymane w poprzednich latach	-22 813	-22 813	(-) załącznik nr 4 pkt 2
z tytułu różnic wyceny zbytych i zlikwidowanych środków trwałych	4 036	4 036	(+) załącznik nr 4 pkt 3
odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych użytkowych	289	289	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	46 062	41 442	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 80% zysku lub straty	0	0	(-) załącznik nr 4 pkt 25a, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Udziały mniejszości	0	0	
Kapitał własny razem	1 860 433	1 854 319	
P a s y w a r a z e m	19 676 720	19 674 673	

Źródło: Bank

ZAŁĄCZNIK 3. Zestawienie głównych cech instrumentów w kapitale Tier II (zgodnie z załącznikiem II do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013¹²) na dzień 31 grudnia 2017 roku

1	Emitent	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Seria A	Seria D, PLBOS0000076	Seria P, PLBOS0000191	Seria R1, PLBOS0000217	Seria W, PLBOS0000266	Seria W, PLBOS0000282	Seria W, PLBOS0000290
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>							
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-) skonsolidowanym/ na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	Poziom jednostkowy i (sub-) skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-) jednostkowy i skonsolidowany
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	68,15 mln PLN	87,57 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN	34,2 mln PLN	65,8 mln PLN
9	Wartość nominalna instrumentu	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN	34,2 mln PLN	65,8 mln PLN
9a	Cena emisyjna	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN	34,2 mln PLN	65,8 mln PLN
9b	Cena wykupu	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN	34,2 mln PLN	65,8 mln PLN
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -	Zobowiązanie -

¹² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

		opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej	opcja wyceny wg wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	3.11.2009	18.05.2011	11.07.2014	26.09.2014	30.12.2015	28.07.2017	31.10.2017
12	Wieczyste czy terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	3.11.2019	18.05.2021	11.07.2024	26.09.2024	30.12.2022	28.07.2024	31.10.2024
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	od 3.05.2015, 120 mln PLN	od 18.05.2016, 100 mln PLN	od 11.07.2019, 150 mln zł	od 26.09.2019, 83 mln PLN	od 26.09.2020, 32,5 mln PLN	Od 22.07.2022 34,2 mln PLN	Od 31.10.2022 65,8 mln PLN
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek
	<i>Kupony / dywidendy</i>							
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

30	Odpisy obniżające wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji
36	Nie zgodne cechy przejściowe	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Źródło: Bank

1	Emitent	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Seria A	Seria B	Seria C	Seria D
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>				
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

	jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym				
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	0,50 mln PLN	0,50 mln PLN	0,65 mln PLN	0,65 mln PLN
9	Wartość nominalna instrumentu	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
9a	Cena emisyjna	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
9b	Cena wykupu	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe
11	Pierwotna data emisji	2.01.2014	2.01.2014	16.04.2014	16.04.2014
12	Wieczyste czy terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe	Terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	2.01.2019	2.01.2019	16.04.2019	16.04.2019
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Termin określony w warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	Termin określony w warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	Termin określony w warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	Termin określony w warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	<i>Kupony / dywidendy</i>				
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Źródło: Dom Maklerski BOŚ S.A.

**ZAŁĄCZNIK 4. Szczegółowy wykaz różnic w funduszach własnych pomiędzy kwotami konsolidacji ostrożnościowej a kwotami ujętymi przed przyjęciem
Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2017 roku - informacje na temat funduszy własnych w okresie przejściowym**

w tys. PLN

l.p.		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIENIA	(B) Odniesienie do Rozporządzenia CRR	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZYJĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe				
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1 161 583	art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29	-
2	Zyski zatrzymane	-22 813	art. 26 ust. 1 lit. c)	-
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	627 097	art. 26 ust. 1	-
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302	art. 26 ust. 1 lit. f)	-
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	1 814 181	Suma wierszy 1-5a	-
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-4 265	art. 34, 105	-
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-85 343	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37	-
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38	-
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0	art. 33 ust. 1 lit. a)	-
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	-1 033	art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42	-
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. a.)	-
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	-5 339		-
	w tym: 80% filtr dla niezrealizowanego zysku na instrumentach dłużnych dostępnych do sprzedaży	-4 889		-

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku

	w tym: 80% filtr dla niezrealizowanego zysku na instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży	-392		-
	w tym: 80% filtr dla odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych użytkowych	-58		-
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	1 553	art. 481	-
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	-21 594	art. 36 ust. 1 lit. j)	-
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-116 021	Suma wierszy 7-20a, 21, 22 oraz 25a-27	-
29	Kapitał podstawowy Tier I	1 698 148	Wiersz 6 minus wiersz 28	-
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	1 698 148	Suma wierszy 29 i 44	-
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		art. 62 i 63	-
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	479 522		-
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	Suma wierszy 52-56	-
58	Kapitał Tier II	479 522	Wiersz 51 minus wiersz 57	-
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	2 177 670	Suma wierszy 45 i 58	-
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	10 585	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48	-
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10%, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	78 553	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48	-

Źródło: Bank